Виноград Господњи

ЛИСТ ПРАВОСЛАВНЕ
ЕПАРХИЈЕ БАЧКЕ

Година тринаеста | Број 1 | Нови Сад | О Васкрсу 2017. | Бесплатан примерак

ХРИСТОС ВАСКРСЕ!
ВАИСТИНУ ВАСКРСЕ!

Са благословом Његовог Преосвештенства
Епископа новосадског и бачког Господина др Иринеја

Лист православне Епархије бачке

Година тринаеста, број 1,
Нови Сад, о Васкрсу 2017.

Уредник:
Протојерej Милован Миодраговић

Чланови уредништва:
Протојерej-ставрофор Миливој Мијатов
Протојерej Владан Симић
Протојерej Жељко Латиновић
Протонамесник Милорад Мировић
Презвитер Игор Игњатов
Презвитер Лео Малешевић
Катихета Данило Михајловић

Уредништво:
Змај-Јовина 4, 21000 Нови Сад
Електронска адреса:
vinogradgospodnji@gmail.com
www.eparhija-backa.rs

Техничка обрада и штампа:
Принт студио ИН, Нови Сад

Тираж:
12.000 примерака

CIP - Каталогизација у публикацији
Библиотеке Матице Српске, Нови Сад 271.2 (5)
ВИНОГРАД ГОСПОДЊИ:
Лист Православне Епархије бачке
/Главни и одговорни уредник протојерej
Милован Миодраговић - год. 1, бр. 1 (1976) - год.
25 бр. 82 (2000); Год. 1, бр. 1 (2001) - Нови Сад:
Епархија Бачка, 1976-2000; 2007 - 29 цм
Четири пута годишње, - Први бројеви објављени
под насловом: Драгим мојим парохијанима

ISSN 0353 / 1783, COBISS.SR-ID 16504322

САДРЖАЈ

ВАСКРШЊА ПОСЛАНИЦА
Посланица Светог Архијерејског Сабора
Српске Православне Цркве
о Васкрсу 2017. године 3

ОСМИ ДАН
Христос васкрсе, радости моја! 6

ИЗ СВЕТООТАЧКЕ РИЗНИЦЕ
Свети Василије Велики
О Светоме Духу 8

ОЧЕ, ДА ТЕ ПИТАМ
Искупљујте време јер су дани зли 10

ИЗ ЛЕТОПИСА
Светониколајевски храм у Мошорину
Задужбина проте
Светозара Влашкалића 12

ПОРТРЕТИ ГОВОРЕ
Ђорђе Дунђерски (1873 – 1950) 13

РАЗГОВОР
Проф. др Радивоје Стојковић
Немамо права
да се огрешимо о историју 14

СТАРЕЧНИК
Васкршња порука
светог Владике Николаја 18

ИЗ ШКОЛСКЕ КЛУПЕ
У потрази за Христом 20

АКТУЕЛНОСТИ 22

ИЗДАВАЧКА ДЕЛАТНОСТ 33

Васкршња посланица

Српска Православна Црква својој духовној деци о Васкрсу 2017. године

ИРИНЕЈ

по милости Божјој

православни Архиепископ пећки, Митрополит београдско-карловачки и Патријарх српски, са свим Архијерејима Српске Православне Цркве – свештенству, монаштву и свим синовима и кћерима наше свете Цркве: благодат, милост и мир од Бога Оца, и Господа нашега Исуса Христа, и Духа Светога, уз радосни васкршњи поздрав:
ХРИСТОС ВАСКРСЕ!

Христос васкрсе из мртвих, смрћу смрт поразивши и онима који су у гробовима живот даровавши (тропар Пасхе).

Драга браћо и сестре,

Васкрс је највећи хришћански празник, празник вере, живота и сваког благослова Божјег. Сва наша вера је у Васкрсу и Васкрс у вери. Отуда свети апостол Павле, учитељ народâ, кога слободно можемо назвати и највећим проповедником Васкрсења, Христовог и нашег, јасно каже: „Ако Христос не устаде, узалуд вера ваша“, а одмах потом додаје: „Али је Христос устао из мртвих, те постаде Првенац оних који су умрли“ (I Кор. 15, 17 – 20). Вера у Васкрсење Христово суштина је апостолске проповеди и учења, темељ Цркве, њеног богослужења и богословља.

У Светом Писму, како Старог тако и Новог Завета, Васкрсење је централна тема. О њему се говори у два међусобно повезана смисла: као свеопштем васкрсењу мртвих на крају људске историје (Ис. 26, 19) и Васкрсењу Христовом, предсказаном од старозаветних пророка (Пс. 15, 10), а утврђеном кроз проповед светих апостола (Дап. 2, 23 – 24).

Васкршња посланица

Стари Завет нам на много места, својим језиком и прасликама, говори о васкрсењу. О њему сведочи пророк Давид у својим Псалмима (Пс. 15, 9; 16, 15). Многострадални Јов вапије Богу вером у васкрсење: „Знам да је жив мој Искупитељ и да ћу опет у овом телу видети Бога“ (Јов. 19, 25 – 27). Пророк Јона је прообраз тридневног Васкрсења Христовог (Мт. 12, 40). Најпознатија визија васкрсења мртвих у Старом Завету дата је у Књизи пророка Језекиља: он, надахнут Духом Божјим, види како оживљавају сухе кости и како се свака облачи у своје људско тело (Јез. 37, 1 – 10). То виђење је испуњавало срца свих верујућих Јудеја Старог Завета и било је неодвојиво од вере у долазак Месије и у Његово Васкрсење (Ис. 53, 10).

Нови Завет је, са друге стране, сав у тајни Крста и Васкрсења Христовог. То нам потврђују свети јеванђелисти потресним описом последњих догађаја из Христовог живота који су се збили у Јерусалиму: Његовог извођења на суд пред Пилата, Његовог Распећа, Његове смрти на крсту, али и Његовога славнога Васкрсења (Мт. 27 – 28; Лк. 23 – 24). Прве које су се удостојиле да постану сведоци Васкрсења Христовог биле су жене мироносице (Мк. 16, 1 – 2), а потом свети апостоли и пуноћа ране Цркве. Њима се придружују ранохришћански мученици и сви потоњи мученици и новомученици, истински сведоци Васкрсења Христовог, као и Оци Цркве, који нам кроз свете саборе, кроз никео-цариградски Символ вере и кроз своје догматско учење оставише веру у васкрсење. Црква је сведок да је Христос са нама у векове (Мт. 28, 20). Она то посебно сведочи светом Литургијом, која се врши у спомен „смрти и Васкрсења Христовог“. У светој Литургији нам се кроз свето Причешће дарује Васкрсли Христос. Зато будимо деца Васкрсења! Живимо Васкрсењем Христовим и не дозволимо да нас, по речима светог апостола Павла, ишта одвоји од љубави Његове (Рим. 8, 35)!

Велики руски старац, свети Серафим Саровски, током читаве године је све ходочаснике у свом манастиру поздрављао речима: „Христос васкрсе, радости моја!“ Да бисмо то духовно стање достигли, по речима светог владике Николаја „морамо својим животом целивати Распеће Христово, не ради обичаја већ као своје сопствено, и ране Његове као своје ране“.

Са тугом и болом у срцу морамо рећи да данашњи свет не иде путем васкрсења већ више путем смрти и безнађа. Када то кажемо, имамо на уму податак да и у Србији сваке године умире по један велики град због смртности много веће него што је рађање. Тај податак је разлог за плач и ридање, али и аларм за узбуну. Мора се нешто учинити да се тај пут смрти заустави. „Рахиља оплакује децу своју и неће се утешити, јер их нема“ (Мт. 2, 18). Чедоморство је свагда и свугде, па и у нашем народу, смртни грех који вапије небу. Престанимо убијати своју сопствену децу у утроби! И она имају право на живот и на васкрсење. Питамо се где су вајни „борци за људска права“ да заштите најслабије, а то су још нерођена деца у утроби својих мајки. Изиђимо, браћо и сестре, из земље греха и смрти, као старозаветни Израиљ из Египта, и Бог ће нас благословити сваким благословом духовним, да бисмо били Народ Бога Живога. Нека радосни плач новорођене деце надјача беспомоћне крике смрти! Нека Србија – и сав свет – поново постане велика Колевка! Вратимо се вери у живот, вратимо се Васкрсењу!

Драга браћо и сестре, света Православна Црква је наша духовна Мајка. Она брине о

својој деци без обзира на то где она живе и распиње се са својим синовима и кћерима да би сви заједно достигли у Васкрсење. Радујмо се са радоснима и тугујмо са онима који тугују, носећи бремена једни других, јер ћемо тако испунити закон Христов (Гал. 6, 2)! Свети старац Софроније (Сахаров) каже да држање заповести Божјих разапиње у нама старог човека и васкрсава новога, сазданог по лику Бога, Творца и Спаситеља нашега. Свети Василије Велики такође, у истом духу, говори о преображавајућем значају поста и каже да анђели Божји записују имена оних који држе цео Велики пост јер се они тим постом одричу земаљског и пролазног да би задобили вечно и непролазно, а то је васкрсење. Држећи заповести Божје, ми изражавамо и потврђујемо своју љубав према Христу (Јн. 14, 15), али и према својим ближњима (Мт. 22, 40).

Данашњи свет је увелико прихватио другу философију, философију широког пута који води у пропаст (Мт. 7, 13). Хришћанске врлине покушавају се заменити привидним хуманизмом и лажном духовношћу Далеког Истока. Све лажне религије и парарелигије, философије и лажне философије, идеологије и модерне митологије и саме робују смрти и људска бића осуђују на смрт уколико верују да је човек „биће за смрт", а не биће за живот вечни, поготову пак уколико подстичу људе на убиства и самоубиства, тренутна (у рату и у крвавим „мирнодопским" обрачунима) или продужена (разузданим живљењем у сваком пороку, особито робовањем дроги). Живимо у времену када се зло покушава прогласити добром, а добро злом, грех пак, по речима светог старца Пајсија Светогорца, модом и нечим прихватљивим. Омладини се уместо примерâ врлине и честитости нуде идоли и антихероји, непослушност родитељима и одбацивање сваког ауторитета. Велика је одговорност Цркве, али и свих просветних институција ове земље, јер треба помоћи омладини да пронађе пут аутентичног живота и васкрсења. Учимо децу да буду слична јеванђелском младићу који је питао Господа: „Шта да радим да бих задобио живот вечни?" А тај младић је од Христа добио одговор: „Држи заповести!" Ето пута спасења, ето васкрсења!

И овај пут очински позивамо све оне који су се из неког разлога одвојили од Једне, Свете, Саборне и Апостолске Цркве да се врате у њено окриље. Страшан је грех раскола и јереси. По светим Оцима, ни мученичка смрт га не може опрати. Опростимо једни другима ради Васкрсења и поново постанимо браћа у светој Цркви, јединој Лађи спасења!

Васкршњим поздравом поздрављамо сву нашу духовну децу у Отаџбини и расејању и молимо се да Васкрсли Господ свима дарује радост Васкрсења. Посебно поздрављамо наш народ на распетом Косову и Метохији, неодвојивом делу Србије, чије светиње су чувари не само српскога Православља него и хришћанства у Европи. Косово је било и остаће наше јер Бог није у сили него у правди и моћан је да нам врати оно што нам се на силу покушава одузети.

Нека са овим празником Васкрса васкрсне и Србија, и васцели српски род, како су говорили наши народни песници. Дај Боже да људи који воде и чувају државу буду надахнути духом Васкрсења и духом вере у победу добра над злом! Нека Васкрсли Господ, Победитељ смрти и Животодавац, дарује свако добро Своме Народу, што ће рећи свему роду хришћанском и православном, и свим људима добре воље, да би сви заједно предокусили радост будућег века, радост васкрсења и вечнога живота!

ХРИСТОС ВОСКРЕСЕ!

Дано у Патријаршији српској
у Београду, о Васкрсу 2017. године

Архиепископ пећки,
Митрополит београдско-карловачки
и Патријарх српски **ИРИНЕЈ,**
са свим архијерејима Српске Православне Цркве.

Осми дан

ХРИСТОС ВАСКРСЕ, РАДОСТИ МОЈА!

Пасха или Васкрс - Васкрсење Господа и Бога и Спаса нашега Исуса Христа - највећи је празник Цркве, први и најстарији од свих хришћанских празника, основа и врхунац хришћанске црквене године, веза са јудејским празницима Старога Завета и средиште свих покретних празника. У јеврејском језику реч Пасха значи пролазак, прелазак и избављење. Пасха је највећи јудејски празник, којим се обележава спомен на излазак јудејског народа из мисирског (египатског) ропства, у време старозаветног пророка Мојсија, или у време фараона Рамзеса II (1290–1223), уколико је некоме ближи тај историјски оријентир. У сваком случају, догађај изласка Јудеја из Египта збио се у тринаестом веку пре Христа; већина истраживача сматра да је то било између 1250. и 1230. године.

Хришћанска Пасха, Васкрсење, означава прелазак из ропства греху и смрти у слободу новога, вечнога Живота. Сведочећи Христа, Распетога и Васкрслога, речју и делом до мучeништва и смрти, свети апостол Павле каже да је на крсту распет Господ Славе (I Кор. 2, 8). Господ Исус Христос узлази на крст као понизни Слуга Господњи, понижен и распет од људи, али, истовремено, и као Цар Славе, јер Својим Крстом, Страдањем и Васкрсењем побеђује смрт и спасава васцели свет. Страдање и смрт Христова неодвојиви су од Његовог Васкрсења. Зато ми већ на Велики петак на деветом часу појемо: „Поклањамо се страдањима Твојим Христе, покажи нам и славно Васкрсење", а на јутрењу Велике суботе, у првој статији, говоримо: „Живот у Гробу" и чудимо се: „Животе, како умиреш?".

Свети Григорије Богослов Пасху назива Царицом данâ, Празником над празницима и Слављем над слављима, које, као сунце звезде, превазилази све друге празнике. Свети Максим Исповедник наглашава да се у тајни Крста и Васкрсења Христовог скрива (а, могло би се рећи, и открива) сва *судба* света и свакога човека. Свети Јован Златоуст у свом Пасхалном слову још непосредније указује на истину да је Христос страдањима Својим победио смрт: „Нека се нико не боји смрти јер нас ослободи Спасова смрт! Угаси је Онај Кога је она држала. Оплени ад Онај Који сиђе у ад. Угорча се ад окусивши тело Његово".

Свети Јован Дамаскин, у ирмосу осме песме канона на јутрењу Пасхе, каже да је Васкрс Празник над празницима и Свечаност над свечаностима. Васкрс је највећи празник зато што се тада прославља Васкрсење Христово, које је основ хришћанске вере, као што каже свети апостол Павле: *Ако Христос није устао, онда је празна проповед наша, па празна и вера ваша* (I Кор. 15, 1). Сви догађаји из Спаситељевог живота обавијени су велом величанствене Тајне, а поготову је за људску логику било загонетно и несхватљиво Христово Страдање и Васкрсење. Тако *Јудеји ишту знаке* (I Кор. 1, 22) јер у распетом и пониженом Исусу нису препознали свога вековима очекиваног Месију. Са друге стране, и Јелини, који *траже мудрост,* били су саблажњени Његовим страдањем. Црква вековима проповеда Христа, Распетога и Васкрслога, *Јудејима саблазан, а Јелинима лудост* (I Кор. 1, 23). Он, Распети и Васкрсли, онима који Га препознају и прихватају као Сина Божјег и Спаситеља, Јудејима, Јелинима, Србима и инима, постаје и заувек остаје *Божја сила и Божја Премудрост* (I Кор. 1, 24). На чињеници Васкрсења Христовог заснива се и наша нада и очекивање сопственог васкрсења.

Господ је васкрсао из мртвих рано ујутру, у први дан седмице, а то је недеља. Тада се у Гробу Спасовом збила невероватна и величанствена Тајна. Према казивањима светих јеванђелиста, анђео Господњи сишао је с неба и одвалио камен са гробних врата, а стражари, уплашени од тога што се догодило, попадали су као мртви (Мат. 28, 2–4). Ученице и сараднице Господа Исуса Христа, свете жене Мироносице, прве су, већ у праскозорје, у сâми освит дана, дошле на гроб и виделе да је камен померен. Анђео на гробу Господњем утешио их је радосном вешћу да је Христос васкрсао и послао их да уплашеним апостолима објаве радост Васкрсења.

Два бела крина небеска, две Марије – Богомајка и Магдалина – као две рајске душе, у најгушћој тами нашега земаљскога света, непрестано су поред Божанског Страдалца: и док страда, и када умире, и док Га полажу у гроб. Оне, анђеоске душе, сигурно су мислиле: Не! Није могуће да ће се све ово завршити

Осми дан

гробом и смрћу. Зар је могуће да Исус умре? Па зар нису сестре Лазареве, Марта и Марија, пре неколико дана говориле: *Господе, да си ти био овде, не би умро брат наш* (Јов. 11, 21), и зар их Он не утеши неисказивом радошћу, и подиже Лазара из гроба? Зар смрт може бити јача од Њега – Васкрситеља мртвих и Исцелитеља болесних? Нема сна за њихове очи, ни за њихове душе, откако је тело Исусово у гробу. Оне пре свих *на освитку првога дана недеље* одлазе *да осмотре гр*об (Мат. 28, 1). Њихова љубав и ревност награђене су величанственом благовешћу: *И гле, земља се затресе веома; јер анђео Господњи сиђе с неба, и приступивши одвали камен од врата гробних и сеђаше на њему. А лице његово беше као муња, и одело његово бело као снег. И у страху од њега уздрхташе стражари, и постадоше као мртви. А анђео одговарајући рече женама: Не бојте се ви; јер знам да Исуса распетога тражите. Није овде; јер устаде као што је казао. Ходите да видите место где је лежао Господ. И идите брзо и реците ученицима његовим да устаде из мртвих; и гле, он ће пред вама отићи у Галилеју; тамо ћете га видети* (Мат. 28, 2–7).

Колико радости у овим анђеоским речима, колико благовести! Као да су све благе вести сишле са неба на земљу и дате људима преко ове две свете Марије, прве ученице Христове. Заиста прве, јер су у Васкрсењу Христовом садржана сва јеванђеља Божја. Записана Јеванђеља појавиће се тек неколико деценија касније. Нико није тако очигледан сведок Васкрсења Христовог као две свете Марије. Њима анђео говори: *Не бојте се ви* (Мат. 28, 4), ово је ваше јеванђеље, ваш живот, ваша радост, ваша бесмртна благовест. Ви сте биле са Богом мојим и вашим; ја сам само слуга Његов, слуга благовести Његове као и ви. Оно што изједначује нас анђеле и вас људе јесте богослужење. Ви се не бојте јер више нема смрти, Господ је победио смрт, а ви сте први сведоци тога. Ваша вера и ваша неустрашива и истрајна љубав награђене су највећом благовешћу у горком човечанском свету страха и смрти. Највећа јеванђелска Тајна откривена је најпре онима који су пројавили највише пожртвованости и љубави – женама Мироносицама.

Велики светитељ Цркве Божје, свети Серафим Саровски (1757–1833), у току целе године, свакога дана, поздрављао је све и свакога васкршњим поздравом: „Христос васкрсе, радости моја!" Јер, у васкршњем поздраву и отпоздраву објављује се сва непролазна радост наша, и сила наша, и свемоћ наша, и рај наш, и блаженство наше, и бесмртност наша. Зато, у Васкрсломе Господу бесмртни сабрате и пријатељу, сваке недеље и свакога дана, прекрсти се и ускликни свепобедним поздравом: Христос васкрсе – ваистину васкрсе!

Празнујмо овај величанствени Празник у који васкрсе Господ! Празнујмо га светло и, у исти мах, благочестиво! Господ је васкрсао и васкрснуо са Собом васељену. Васкрсао је покидавши окове смрти и тиме извојевао најдрагоценију победу за свако људско биће. Победу над смрћу, а преко ње и победу над грехом, над ђаволом и над паклом. Зато је Васкрс Сладчајшег Господа Христа за људски род Празник над празницима и Славље над слављима. Празник који никад не престаје. Света Православна Црква празнује га четрдесет дана, све до Спасовдана. И од Спасовдана до Духовдана, још десет дана. Додајмо томе још педесет две недеље у току године, јер свака недеља јесте мали Васкрс, пошто је свака посвећена прослављању Васкрсења Христовог и нашег. Прибројмо томе и свакодневна богослужења светим апостолима, мученицима, исповедницима и свима светима. Суштина свих богослужења је бесмртна радост у Васкрсењу Спасовом и нашем. Осећајући то свим бићем својим, свети Исповедник Теодор Студит благовести: „Васкрс је први и највећи дар божанскога домостроја спасења. Зато у Православној Цркви Васкрс није само Празник над празницима већ **Осми дан – Свепразник**, душа свих празника и увек присутан у свима њима.

Протојереј Милован Миодраговић

Из светоотачке ризнице

СВЕТИ ВАСИЛИЈЕ ВЕЛИКИ

О СВЕТОМЕ ДУХУ

Одговор на тврђење да се (осим Духом) крштавамо и водом

Шта још да кажемо о овоме? Јер, они имају многе изговоре. „Крштавамо се и водом, па ипак нећемо воду издвојити од свеколике творевине нити ћемо јој придавати поштовање које приличи Оцу и Сину." Њихово учење је такво да приличи разјареним људима који, због помрачености свога ума страстима, не презају ни од чега да би наудили ономе ко их је разјарио. Но, нама неће бити тешко да и о њима говоримо. Па, ако нешто не знају, поучићемо их, и нећемо им допустити да поступају злонамерно. Вратимо се, дакле, мало уназад.

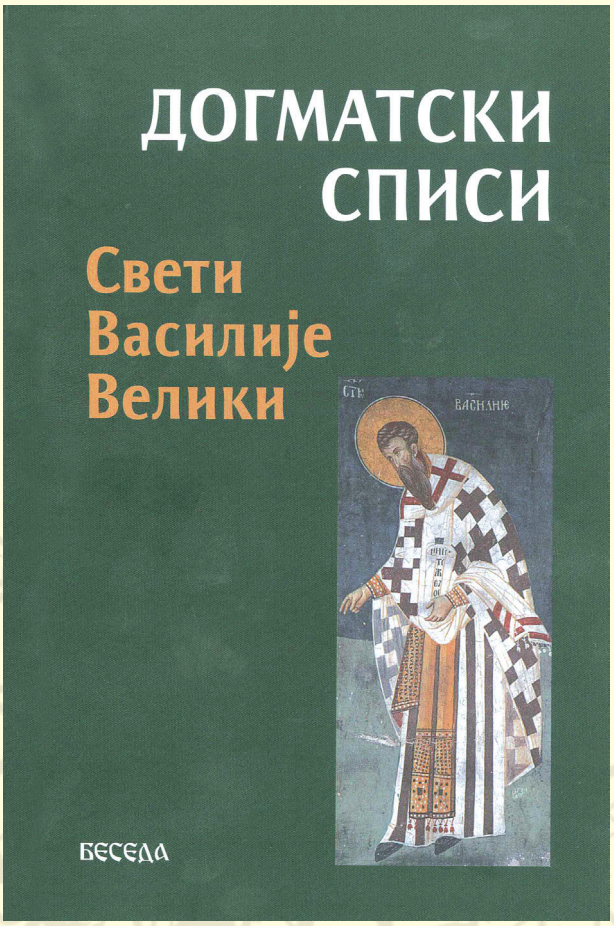
Домострој Бога и Спаситеља нашега о човеку представља опозивање човека из стања пада и његово враћање у близину Божју из стања отуђености, које је наступило због човекове непослушности. Ради тога се збио долазак Христов у телу, ради тога су примери јеванђелскога живота, ради тога су Страдања, Крст, погребење, Васкрсење - да би човек, бивајући спасен кроз уподобљавање Христу, изнова стекао оно древно усиновљење. Дакле, за стицање савршеног живота, неопходна је уподобљеност Христу, али не само кроз одсуство гнева и кроз задобијање смиреноумља и дуготрпељивости у нашем живљењу него и кроз уподобљеност Његовој смрти, као што каже Павле, следбеник Христов: „Саображавам се смрти Његовој, да бих како достигао у васкрсење из мртвих." Како се, дакле, уподобљавамо Његовој смрти? Тиме што кроз Крштење бивамо погребени са Њим. На који се начин збива погребење? И каква је корист од тога уподобљавања? Неопходно је, дакле, најпре прекинути дотадашњи начин живота. Но, то је немогуће уколико се „ко не роди одозго", као што каже Господ. Јер, поновно рођење, како и сама реч каже, јесте почетак новога живота. Дакле, пре него што започнемо нови живот, неопходно је да окончамо претходни. Као што на тркалишту запрегâ постоји заокрет између два супротна смера трчања, на којем тркачи успоравају и безмало се заустављају, исто тако, и приликом преласка из једнога живота у други, неопходно је да се између та два живота налази смрт, која представља крај претходног и почетак будућег живота. А како постижемо силазак у ад? Тако што се кроз Крштење саображавамо погребењу Христовом. Јер, тела крштаваних, на неки начин, бивају погребена у води.

У символичком смислу, Крштење означава одбацивање поступака плоти, према речима Апостола који каже: „Обрезани бисте обрезањем нерукотвореним, одбацивањем тела греховности обрезањем Христовим, пошто се с Њим погребосте крштењем." Оно је, дакле, попут очишћујућег лека што душу чисти од нечистоте, која је у њој настала због плотског умовања, према псаламским речима: „Умиј ме, и бићу бељи од снега." Зато и не поступамо јудејски, омивајући се после сваког онечишћења, већ знамо само за једно спасоносно Крштење; јер, једно је умирање

за свет, и једно је васкрсење из мртвих, чији праобраз јесте Крштење. Зато нам је Господ, Који се стара о нашем животу, оставио у завет Крштење, које је праобраз и смрти и живота: образац смрти јесте вода, а залог живота пружа нам Дух. Из овога постаје јасно оно што смо ми искали: зашто је уз Дух потребна и вода. Зато што су пред Крштењем два циља: са једне стране, да се уништи тело греха како више не би доносило плодове смрти, а са друге, да оно живи у Духу и да доноси свете плодове. Према томе, вода изображава смрт, јер у себе као у гроб прима тело, док Дух излива животворну силу, па из стања духовног мртвила обнавља наше душе у првобитни живот. То, дакле, значи бити одозго рођен водом и Духом; другим речима, умртвљење се одиграва у води, а наш нови живот задобија се Светим Духом. А троструким погружавањем и истим бројем призивања савршава се велика Тајна Крштења, тако да се, са једне стране, изображава обличје смрти, а са друге, кроз предавање богопознања, просвећују се душе крштаваних. Према томе, ако нека благодат и обитава у води, то није због саме њене природе већ због присуства Духа. Крштење, дакле, не представља „прање телесне нечистоће, него обећање Богу добре савести". Јер, Господ нас приготовљује за живот васкрсења, излаже целокупно јеванђелско живљење и озакоњује негневљивост, трпељивост, неоскрнављеност сластољубљем и несреброљубљем; тако да, по свом извољењу, задобијемо све оно што онај век има по својој природи. Ако се пак неко расрди и каже како Јеванђеље предизображава живот после васкрсења, мислим да неће погрешити. Но, вратимо се својој теми.

Духом Светим остварује се наше васпостављање у рај, успон у Царство небеско, поновно стицање усиновљења, слобода да Бога називамо својим Оцем; (Духом Светим) постајемо заједничари благодати Христове, називамо се чедима светлости, бивамо причасници вечне славе и, једном речју, учествујемо у свеукупности благослова - и у овом и у будућем животу. На тај начин, ону благодат добара која нам је дата само као обећање, и у којој ћемо кроз веру уживати, сада видимо као у огледалу, односно као да је сада присутна. А ако је залог благодати толики, колика ли је онда целовитост благодати? И ако је толика првина, колика ли је тек пуноћа? Осим

тога, различитост благодати Духа у односу на пуко крштење водом огледа се у следећем: Јован је водом крштавао за покајање, док је Господ наш Исус Христос крштавао Духом Светим. „Ја вас крштавам водом за покајање", каже Крститељ, „а Онај што долази за мном, јачи је од мене; ја нисам достојан Њему обућу понети; Он ће вас крстити Духом Светим и огњем." Под крштењем огњем, наиме, подразумева испитивање на Страшноме суду, у складу са речима апостола Павла: „Свачије ће се дело огњем показати какво је", и: „Дан ће показати; јер ће се огњем открити." А како су неки, у борби за благочестиву веру, већ претрпели смрт Христову, и то у стварности, а не као изображење, за њихово спасење није био потребан праобраз воде пошто су крштени сопственом крвљу. Ово пак не говорим зато да бих умањио крштење водом него да бих порекао мишљење оних који устају против Духа, па мешају оно што се не да смешати и сравњују оно што се не да сравнити.

(Свети Василије Велики, Догматски списи I, прев. С. Јакшић, *Беседа,* Нови Сад 2016, стр. 253–257)

Оче, да те питам...

ИСКУПЉУЈТЕ ВРЕМЕ ЈЕР СУ ДАНИ ЗЛИ

Питање: Свети апостол Павле је у својој Посланици записао: *Пазите добро како живите, не као немудри него као мудри, искупљујући време, јер су дани зли* (Еф. 5, 16). Како се искупљује време, какво је то време и који су то „зли дани”?

Одговор: Користећи време на прави начин, ми отварамо врата у вечност, сејемо семе које ће никнути у своје време, а плодове ћемо окусити у надвременој стварности, у Осми, незалазни дан Царства небеског.

Човек је биће које живи у времену и простору. То су димензије нашег постојања. Ништа се не дешава у човековом животу, а да није у вези са временском одредницом. Због тога је време нешто што одувек заокупља човека и наводи на различита размишљања. Сви се понекад запитамо: шта је прошлост? Шта нас очекује у будућности? Када ће и како доћи?

Садашњи тренутак који је ту, пред нама, који нам се једини чини стваран, не можемо да одредимо, да га измеримо, макар имали и најосетљивије и најтачније мерне уређаје. Покушавамо да меримо тренутке, али они протичу, измичу нам. Зато се питамо у каквом су односу време и вечност? Шта је садашњост, шта је прошлост, а шта је будућност, као и где се налазимо и да ли можемо да утичемо на ове вредносне одреднице?

Прошлост нам је недодирљива, не можемо утицати на њу.

Будућност нам је још нестварнија, имагинарнија, даља, очекујемо је и надамо јој се, а да ли ће доћи не знамо. Нико од нас не зна колико ће још да поживи.

Ток долажење будућности у прошлост називамо време, а за нас немерљиву и неухватљиву танану нит претакања будућности у прошлост називамо садашњост.

У свеширини времена човек има ту танану, малу, али ипак стварну садашњост у којој постоји и живи.

Због грехопада човековог и, уопште, због стварности у којој се род људски налази после одвајања човека од Бога, и време у којем живи и постоји може бити зло време, а дани које проживљава могу бити, по речима светог апостола Павла, зли дани. Не зато што је

Оче, да те питам...

од Бога било шта створено као зло – јер, Бог није Творац ни зла ни смрти – него због тога што се зло, човековом слободном вољом, уселило у стварност човековог постојања. Свети апостол Јован Богослов је записао да овај свет *у злу лежи* (I Јов. 5, 19). Свет, који је од Бога створен као добар, у злу лежи и време бива под насртајима зла, а на нама је да тај танани тренутак садашњости, који имамо као стварност, искупљујемо, да га користимо, да га преточимо у вечност. Бог нас позива да као Његови сарадници доприносимо претакању времена у вечност. На тај начин заоравамо бразду и засејавамо семе, надајући се, молећи се и чинећи што до нас стоји да плодови што ће из тог семена изникнути, буду на спасење, на радост и на блаженство Царства небеског које је Господ припремио свима још од постања света.

Само је Бог Који је све призвао из небића у биће вечан, а твар, све тварно, створено, није вечно. Стварање је акт Творца. Тим актом, почетком стварања, бива покренуто време и настаје простор. Једини је Творац изнад тога. Творевина није вечна, јер не постоји одувек, али по дару љубави Божје творевина је призвана у вечност. Призвана је да у заједници са Богом буде обожена и да тако задобија вечност. Све то бива кроз човека као слободно биће, као икону Божју.

Сусрет пролазног и непролазног у времену показује се као могућ и остварив кроз личност која сарађује са Богом и своју вољу усклађује са вољом Оца небеског.

На радосну вест Архангела Пресвета Богородица је одговорила: *Амин! Ево слушкиње Господње.* Она је отворила врата времена и Вечни је ушао у историју.

Када се испуни пуноћа времена, доћи ће Син Божји у слави Својој, праћен анђелима и светитељима и тада ће се десити апокалипсис, оно крајње Откривење, откривање свега. Тада ће се сви дани преточити у незалазно Данас Царства Божјег. Сад видимо у огледалу, нејасно, видимо као у загонетки, а тада ће нам се све показати у стварности и пуноти истине. До тог момента постоје скривања, фолирања, лажи, преваре, а тада ће се све показати онаквим какво јесте и зато се тај моменат ослобађања времена и простора од зла назива апокалипсис. Тада ће настати ново небо и нова земља *или* надвремени Дан Царства, Дан у којем ноћи нема.

По речима светог апостола Павла, треба да непрестано будемо у молитви, свесни да нам је време дато као дар који умножавамо, а не да га закопавамо.

Не бежимо ни у јуче ни у сутра! Будимо присутни у овом *сада* колико год да је наизглед несигурно и танано! Само користећи на прави начин наше *данас,* сада и овде, ми отварамо врата и за незалазно Данас. Само тако користимо време на прави начин. Тако решавамо проблеме који су били у прошлости и утврђујемо тврд темељ за будућност, за дане добре прожете ве*чношћу.*

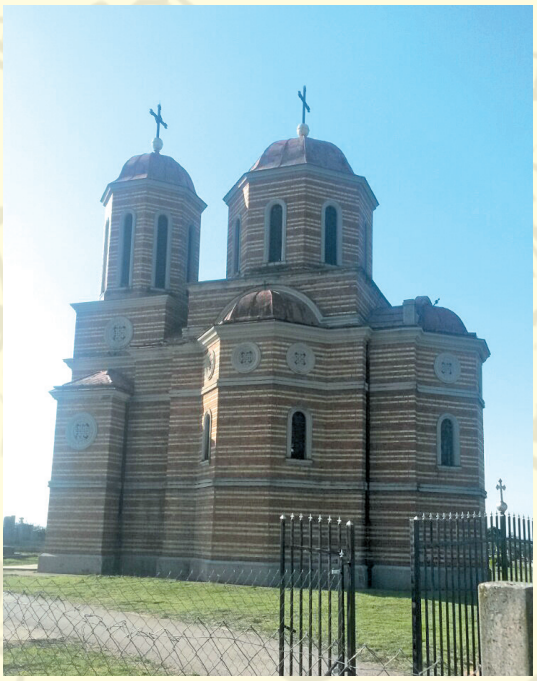
Протопрезвитер Жељко Латиновић
(Извод из емисије *Оче, да те питам*
од 23. фебруара 2017)

Из летописа

ХРАМ ПРЕНОСА МОШТИЈУ СВЕТОГ ОЦА НИКОЛАЈА

ЗАДУЖБИНА ПРОТЕ СВЕТОЗАРА ВЛАШКАЛИЋА У МОШОРИНУ

Протопрезвитер-ставрофор Светозар Влашкалић, парох мошоринси, подигао је за покој душе прерано преминуле супруге Смиље и сина Србислава дивну задужбину на Тителској висоравни, у непосредној близини мошоринског гробља. Будући да стоји на брегу, задужбина се види надалеко. Ктиторова жеља је била да остави трајан спомен у својој парохији, те је задужбину наменио за женски манастир. Задужбина је сграђена по узору на старе српске манастире у српско-византијском стилу, са два кубета. Нацрт храма израдио је архитекта Ђорђе Табаковић из Новог Сада, а градњу храма је извео овлашћени грађевинар Јован Маца, такође из Новог Сада.

Темељ задужбине проте Светозара Влашкалића положен је на дан Светог пророка Илије, 2. августа 1931. године. Освећење је извршио епископ бачки др Иринеј Ћирић. Градња храма трајала је седам година. Храм је сграђен од пресованих жутих и црвених опека, које су пажљиво симетрично поређане. Троносање храма извршио је епископ бачки Иринеј Ћирић, 29. маја 1938. године, када је и ктитора одликовао правом ношења напрсног крста.

Звона су освећена 25. јула 1938. године, приликом двогодишњег парастоса протином сину Србиславу Влашкалићу Бати.

Иконостас је израђен од разнобојног мрамора са црним гранитом и украсом у облику крста од оникса. На иконостасу су, као што је и уобичајено, престоне иконе Христа Спаситеља и Богородице, а на царским дверима су Благовести. Јужне и северне двери красе иконе светог Николе и светог Јована. Изнад царских двери представљена је Тајна Вечера. Та икона нарочито краси овај храм. Комплетан иконостас је осликао Урош Предић, 1934. године.

Зидови и сводови су украшени не само орнаментима у злату него и ликовима и догађајима из свештене историје. Ово прегнуће је дело сликара Жарка Милинова из Шајкаша. Ктитор је уз сваку композицију изабрао и цитат из Светог Писма или из других црквених књига. По угледу на старе задужбине, живописана је фреска на којој ктитор заједно са својим сином приноси задужбину Светом Николи, који их приводи Богородици. Сви богослужбени предмети израђени су под надзором проте Светозара. Јеванђеље је оковано сребром, а дарохранилница је добила минијатурни облик задужбине. Она је, нажалост, у „смутним временима", нестала истовремено са осталим црквеним сасудима и мобилијаром. Испод храма се налази породична крипта у којој су сахрањени Влашкалићи, од протиног деде Светозара до ктитора.

Прота Светозар Влашкалић је био велики визионар и прегалац у повереној му парохији. За своје прегалаштво и труд био је одликован 1929. године орденом Светог Саве IV степена. Његова визија је била да своје породично имање претвори у манастир са девојачком школом, којом би управљале монахиње. Прота је, међутим, убијен на Бадњи дан 1942. године, у току злогласне мађарске Рације.

По изгледу прелепе задужбине и породичне куће проте Влашкалића, може се наслутити изглед манастирске и девојачке школе, које прота, нажалост, није стигао да изгради.

Презвитер Бошко Маринков

ЂОРЂЕ ДУНЂЕРСКИ (1873 – 1950)

Познати велепоседник и индустријалац Ђорђе Дунђерски био је старији син надалеко чувеног Лазара Дунђерског, најбогатијег Србина у тадашњој Угарској. Гимназију је похађао у Новом Врбасу и Татаварошу. Од малих ногу је добро познавао немачки и мађарски језик, па је после завршене трговачке школе у Будимпешти студирао на Високој пољопривредној школи у Хајделбергу. Отац га је још као младића ангажовао у породичним пословима, у којима се исказао као марљив и талентован привредник. Преузео је бригу о имањима у Кулпину и Бачу, где је у некадашњем дворцу Стратимировићевих било његово седиште у летње доба. Зиму је проводио у Новом Саду у породичној кући у Дунавској 23. Поред управљања великим имањем, Ђока је, како су га од милоште звали, много времена проводио на ергели узгајајући коње светске класе. Поседовао је и фарму свиња за чије потребе је отворио фабрику за производњу серума против свињске куге.

Велика газдинства у Србобрану, Камендину и Кулпину била су засејана најквалитетнијим пољопривредним културама тога доба које је, од 1923. године, прерађивао у фабрици конзерви *Кулпин* на Подбари. Касније је купио и Графички завод у Новом Саду. Све ово је допринело да буде вишегодишњи председник Удружења индустријалаца и Савеза удружења пољопривредника. Био је активан члан многих патриотских, добротворних и културних организација. Угледавши се на оца Лазара и брата Гедеона, Ђорђе је наставио добротворну делатност часних предака. У време велике кризе 1940. године апеловао је да богатији фабриканти својим средствима помогну сиротињи. У време злогласне Новосадске рације Ђорђе се са породицом налазио у Пешти. По налогу Петера Фернбаха, индустријалца из Темерина, старог Ђокиног противника и опонента, који је постављен у време окупације за Великог жупана Ујвидека, хортијевци су детаљно претресли породичну кућу Дунђерских.

Ни дани ослобођења нису донели ништа добро породици Ђоке Дунђерског. Представници нове власти банули су у њихову породичну кућу, у жељи да их опљачкају и да им суде по кратком поступку. Под оптужбом да је производио храну за окупаторе, одузета му је сва имовина, изузев поменуте куће у Дунавској улици. Као олакшавајућу околност, суд је узео у обзир његово залагање за заробљену децу у Шарварском логору и несебичну помоћ угроженим Србима којима је помагао у сарадњи са православном Црквеном општином новосадском. Иако је бранилац Коста Хаџи на суду доказао да су му предузећа насилно стављена у службу окупатора, суд је Ђоку Дунђерског осудио на осамнаест месеци затвора са тешким принудним радом. Прича се да је после уручења пресуде о одизимању све имовине довезао свој аутомобил до зграде суда и предао службеницима рекавши: „Ово сте заборавили!" Скрхан неправдом, Ђока Дунђерски је умро од тешке болести 1950. године, оставивши за собом супругу Олгу и ћерку Надежду.

Ђорђе Дунђерски је рехабилитован 2008. године, чиме је поништена срамна пресуда „за кривично дело привредне сарадње са окупатором". Тиме су постале ништавне све правне последице пресуде, укључујући и казну конфискације имовине.

Протонамесник Миодраг Андрић

Разговор

НЕМАМО ПРАВА ДА СЕ ОГРЕШИМО О ИСТОРИЈУ

Господин Радивоје Стојковић је доктор математичких наука и доктор у интердисциплинарном лидерству у образовању, директор гимназије Јован Јовановић Змај *у Новом Саду, али је и заменик председника Националног просветног савета Републике Србије и председник Заједница гимназијâ Србије.*

Замолили смо господина Стојковића да нам за васкршњи број Виноградa Господњег *каже неколико речи о новосадској Гимназији и о српској просвети.*

Господине Стојковићу, Ви сте двадесет осам година у просвети. Да ли нам можете рећи, из свог искуства и искуства школе у којој радите, какав је значај просвете за опстанак, духовни и културни развој једног народа?

Изузетан, веома значајан и кључан ако просвету схватимо у изворном смислу те речи – просвећивање народа и успостављање не само хоризонтале него и вертикале једног народа, пре свега духовне вертикале. Ми имамо и другу лепу реч – образовање, а то значи, у оном суштинском, сачувати образ, образ за живота, и стремити ка духовној вертикали и пренети на наредне нараштаје суштину и саму бит нашег народа.

Господине Стојковићу, Нови Сад је значајно место за очување континуитета просвете у Срба. Због тога наш град носи и назив Српска Атина. Како можемо гледати на Српску Атину данас, имајући у виду све што је било током, можемо слободно рећи, више од миленијума српске просвете, од свете браће Кирила и Методија, од просветитељâ српског народа Светог Саве и преподобног Симеона и кроз векове до данашњег дана? Где је ту данас место Новог Сада?

Ако је на нама благослов светих Кирила и Методија, благослов Светог Саве и благослов свих оних који су делали на добро нашега народа, онда је са тим благословима нама с једне стране лакше, односно имамо наше источнике, наше смернице, а с друге стране у времену које је ново, дигитално и информатичко, убрзано, по својим појавама суштински вероватно у том микрокосмосу увек исто, у неким новим условима те старе и непревазиђене вредности преносимо такође наредној генерацији. Притом је форма важна, али је суштина битисања непромењена.

Људи, нажалост, често нису свесни нити су упознати са тим да просвета и култура не могу да се одвоје од Цркве, посебно код нас, у нашем народу, који је своју културу и писменост зачео у оквиру Цркве. У Новом Саду нам то потврђује и данашња школа у порти Саборне цркве, али и све школе које

су постојале током векова у порти Саборне цркве новосадске. Како нам то Ви, као директор ове школе, можете посведочити и потврдити?

Немамо права да се огрешимо о историју, о континуитет идеје образовања, и морамо се изнова и изнова, сећати минулих времена. Јер, само ако сте добро укорењени, знате историју својих предака, онда имате шансе да наставите и у будућности, да не будете *сламка међу вихорове*. Стога је садашња Гимназија Змај-Јовина на Златној Греди у порти Саборне цркве настављач образовних и културних традиција у току безмало преко три века и то је део њеног идентитета, а са друге стра-

не, пошто је у порти Саборне цркве, она је и под заштитом Саборне цркве и звона Саборне цркве се чују у самој Гимназији, што чини део духа старе школе, а тај дух старе школе најлакше препознају најмлађи, односно ђаци, и то је нешто што је јединствено у Новом Саду. То је јединствена позиција старе и најстарије градске школе и привлачи и дан-данас генерације нових ђака, а потврђивати изнова те високе вредности које су оснивачи школе утемељили јесте нешто што је и обавеза, али и привилегија. Јако је важно схватити значај духовне вертикале у животу сваког човека.

Поменули сте школе у Златној Греди, школе у порти Светог Георгија. Прошле године је било више догађаја и обележено је више јубилеја који су у вези са просветом у Новом Саду, са значајним личностима и догађајима из историје нашег народа, али и историје данашње школе и претходних школа. Шта нам можете рећи о томе?

Велика јубиларна прослава била је посвећена трудољубивом епископу Висариону Павловићу, који 1731. године оснива прву гимназију у Новом Саду, Рождествено-богородичну латинску школу. У тој школи се у истим одељењима образују и женска и мушка деца, што је за 18. век веома значајно, што показује велико богатство у образовању Срба и даје потпуно супротну слику од тога да смо примитивни и некултурни. То су, практично, наша сведочанства о томе да је образовање и култура нешто што је увек било значајно у нашем народу. Исто тако, 1741. године епископ Висарион оснива и Духовни колегијум, колегијум Висариона Павловића, по узору на Кијевску духовну академију. За разлику од неких сличних школа, пре свега у Сремским Карловцима, епископ Висарион у Нови Сад доводи учене Србе који су завршили Кијевску духовну академију. Они у Новом Саду образују нове, младе нараштаје и те школе су дуговеке: практично, идеја образовања је до данашњег дана у порти цркве Светог Георгија. Зато ми с правом можемо рећи да брига и духовна заштита Епархије бачке и до дана данашњег лебди над старом школом.

Када се сећамо прошле године и поменутих јубилеја, не можемо да не поменемо да је на празничној Литургији, на Ђурђиц, на славу града Новог Сада, било посебно свечано и значајно за све нас, али, мислим, и за Вашу школу и за Вас лично, господине Стојковићу, јер је том приликом, за изузетан допринос унапређењу просвете, утемељене на вековном искуству наше Цркве и нашег народа, додељен орден Светог Саве првог степена. Одликована је Ваша школа, гимназија Јован Јовановић Змај, а и Ви лично орденом Светог Саве другог степена, са назнаком *за исте вредности,* али и за хришћанско живљење и сведочење свих тих вредности и у просвети и у животу наше Цркве. Користим ову прилику да још једном честитам на тим значајним и великим одликовањима. Школа је у периоду између два рата добила орден Светог Саве, али тада је то био орден додељен од стране државе. После Другог светског рата, држава није додељивала такво одређење, тако да је Црква преузела ту бригу и, хвала Богу, у једном дану, током обележавања

Разговор

ових значајних јубилеја, и ова значајна школа добија највиши орден, а и Ви лично га добијате. Какав је утисак био у школи, у колективу, а шта Ви можете да кажете из свог искуства?

Стара српска гимназија је основана на Светог Саву, основно писмо је на Светога Саву потписано и то је за нашу школу изузетан дан. Не само да је то наша школска слава него и утемељење и утемељивачи су се окупили тога дана, на Савиндан. За нас је то увек посебна радост. Тада се присећамо свих оних који су радили и добро чинили ђацима и професорима старе гимназије. То је саборни дан и, пре свега, велика радост и осећај да се трудимо да будемо достојни наших великих претходника. Веома смо захвални Епископу бачком господину Иринеју на великој пажњи и брзи када је у питању образовање у Гимназији и када је у питању сâм рад Гимназије. Хвала му и за то што је на његов предлог одликована Гимназија, али и ја лично.

Погледавши садашњу стварност, да покушамо да представимо школу у светлу данашњег дана! Какво је стање у школи? Колико има ученика који похађају Гимназију *Јован Јовановић Змај?* Знамо да у склопу Гимназије постоји много различитих смерова, као и седми и осми разред основне школе. Колико просветних радника мора бити ангажовано да би се све то постигло? На старим картама већ од 1703. године уцртана је школа у порти цркве Светога Георгија. Од самог настанка нашега града постоје, дакле, различите школе, – основна школа, па Висарионова гимназија, па Висарионов колегијум, а то је прва висока школа у Срба, – да би, на Светог Саву 1810. године, била основана Велика српска православна гимназија новосадска... Ви рекосте да у Срба не може постојати просвета без благослова Светог Саве. Како је с тим данас?

Школа је почела као основна школа у порти цркве Светог Георгија. И данас имамо седми и осми разред основне школе при Гимназији Змај-Јовиној: ту су таленти за математику, природне науке и информатику. Поред природно-математичких и друштвено-језичких одељења и општег одељења спортистâ имамо и одељења за ђаке који имају посебне склоности ка математици, информатици и физици. Имамо изузетну сарадњу са Универзитетом у Новом Саду; део предавачâ на овим одељењима за таленте је са Универзитета, односно са Факултета техничких наука и са Природно-математичког факултета у Новом Саду, и то је тај спој ђакâ, универзитетских професора, научника, који су махом бивши ђаци, где се млади упознају са изазовима науке, а са друге стране талентовани ђаци захтевају талентоване наставнике. Око 1400 ученика је тренутно, 120 предавача. Последњи смер који смо увели јесте смер за ученике са посебним склоностима за физику. Велико је интересовање за све наше смерове, тако да се изузетни ђаци годинама уписују у нашу школу. У Гимназији се, такође на природно-математичком смеру, образују и ђаци који део наставе слушају на страним језицима на енглеском, француском, немачком и руском језику, а део на српском.

То што сте поменули да се део наставе одвија на овим језицима захтева вероватно и сарадњу са школама у другим државама и да се на неки начин користе и њихова искуства.

Трудимо се да успоставимо контакте са ђацима, са школама, са установама, са професорима, да имамо размене ученика и професора. Имамо изузетну сарадњу и са Културним центрима, са Француским културним центром, са Гете-институтом, са Британским саветом и са руским Миром, и да стварамо пријатеље, да наши ђаци имају могућност да упознају

шта је образовна традиција, култура и језик у другим земљама, али исто тако да и њихови пријатељи, наши гости, упознају наш народ и нашу културу и да то буду пријатељске везе. Поред ових наставних активности, значајне су ваннаставне активности, и то на свим пољима од уметности, музике (хор је најстарији хор у држави, оркестар нам је такође важан, преко стотину година је прошло откако је први оркестар формиран у Гимназији) до спортске активности – гимнастика је први пут била уведена у нашој школи. Ту су, даље, наука, програмирање, информатика, електроника. Свесни смо да је овај век век инжењерâ. Тежиште нам је на српском језику, математици, наукама, али исто тако и на уметности, музици и спорту, тако да се трудимо да имамо целовит приступ када је образовање у Гимназији у питању. Немамо фаворите, али нам је битно да садашњу генерацију оспособимо да активно учествује на свим пољима у 21. веку, и то, надамо се, на светском нивоу.

Имајући све ово у виду, чини ми се да, хвала Богу, има наде за српску просвету и да, без обзира на све тешкоће и недаће које насрћу са свих страна, ипак Ви, Ваше колеге и ученици који су ту присутни уливате свима нама ту наду.

Жеља нам је да све оно што је вековима потврђено као добро у нашем образовању сачувамо, да пратимо све промене и новине које се дешавају и да, као што је то рађено у 18. веку, нужне промене прилагодимо нашим потребама, да их применимо на начин који ће сачувати саму суштину нашег бића. Никад не губимо из вида врховне задатке Гимназије, постављене пре више од два века, а то су брига о српском језику, култури и вери.

Разговарао: протојереј Жељко Латиновић

Старечник

ВАСКРШЊА ПОРУКА СВЕТОГ ВЛАДИКЕ НИКОЛАЈА

Питање: Пошто нам се приближава празник Васкрсења Христова, молим Вас да ми објасните смисао и узвишеност тајне Празника.

Одговор: Будући да је Васкрсење Христово темељ наше вере, најсадржајнији одговор на постављено питање даје нам свети Владика Николај, епископ охридски и жички.

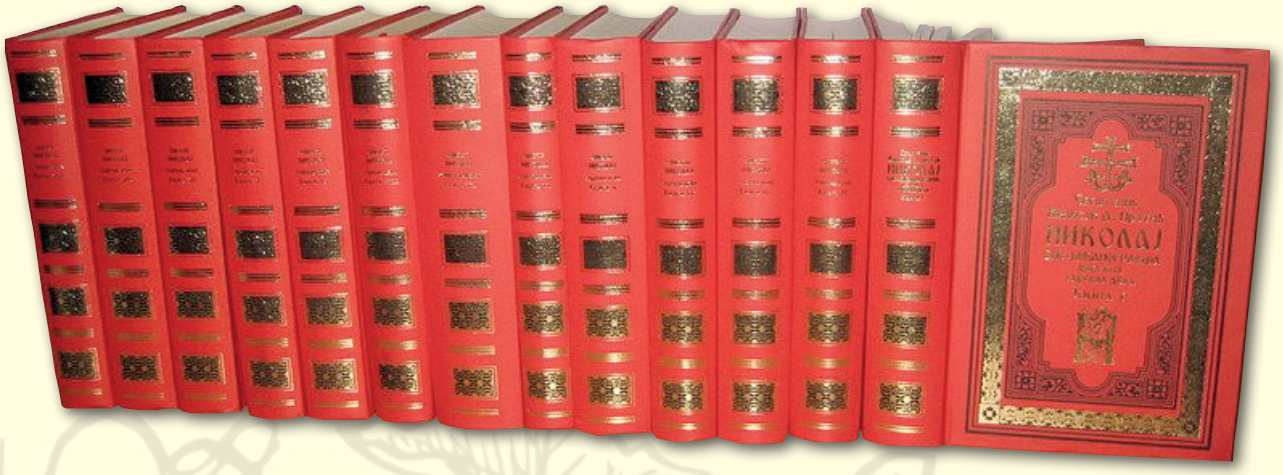
„Није лако схватити неизмерну дубину и висину значаја Васкрсења Христова. Оно је потресло и небо и земљу и дубине пакла. Бљештећа светлост тога историјског догађаја задивљује људе несравњено више него бескрајна величина звезданог пространства коју откривају астрономи нашег времена. За човека који умире све је једно, да ли је тај свет мали – само толико колико га његове очи обухватају или већи да га ни телескопи не могу сагледати. Њему је свеједно да ли ће се његов гроб простирати на два аршина земље или преко целе васељене која обухвата милионе светлосних година. Али ниједан човек није равнодушан према Христовом Васкрсењу.

Многи сумњају у факт Христовог Васкрсења не зато што не верују него зато што желе да ојачају и утврде своју веру. Као син који је чуо да му је отац погинуо у далекој земљи, а потом му један честит човек каже да то није истина него да је он жив и да ће ускоро доћи. Он верује томе поштеном човеку – сведоку, али се и даље распитује код осталих људи не би ли му и они потврдили ту радосну вест. Не треба свештеник да осуђује такве. Ни Сâм Господ није осудио светог Тому него га само кротко укорио рекавши: „Благо онима који не видеше, а вероваше".

Христово Васкрсење пре свега означава победу над тим страшилом кога се људи од створења света боје више него ичега – смрти. Христос „смрћу смрт уништи". Сав измучен, рањен и крвав, на крст распет и погребен на Велики Петак, Христос је трећи дан устао из гроба жив и здрав, млад и леп какав је и пре тога био и јавио се стотинама људи, а касније,

Старечник

у току протеклих деветнаест векова, и хиљадама. Познавајући добро да је камено срце човечје склоно да брже поверује у зло него у добро, Бог се постарао да факт Христовог Васкрсења из мртвих буде свестрано доказан и свима убедљив. Докази Христовог Васкрсења су, према томе, толико јасни и убедљиви да сви људи могу да верују – сви могу, али неки неће. Неће не по логици него по злоби свога срца, – злоби која помрачује логику.

Још Христово Васкрсење значи да су сви проблеми живота и битисања који су мучили човека – решени, све материјалистичке и натуралистичке теорије и филозофије одбачене, и све мистерије разрешене, све тајне објављене и сва племенита осећања и жеље срца човекова испуњени (ІКор. 2, 9). Свети Серафим Саровски, најновија слава и похвала руског народа, поздрављао је сваког човека и сваки дан у години са „Христос воскресе!" Он је заиста схватио висину и дубину Христова Васкрсења. Православни хришћани на Балкану и Истоку поздрављају се међу собом четрдесет дана, од Пасхе до Вазнесења, из дана у дан само речима: „Христос воскресе!" и „Ваистину воскресе!"

Причају да поједини факири у Индији, после дугих вежби, могу да се направе „мртви" и да леже под земљом дан–два без дисања, а потом устану и живе. Тиме непријатељи хришћанства желе да потцене и објасне историјску чињеницу Христовог Васкрсења. Можда се и неки православци саблажњавају тим причама, посебно они који се баве окултизмом. Међутим треба знати да су и факири који су били „умрли" — „оживели" ипак на крају сасвим помрли, тако да је смрт ипак била неизбежни крај њиховог живота. Код Христа је обратно: крај Његове смрти био је живот – живот вечни, живот који не умире. И још нешто. Ако су факири заиста тако „умирали" и „оживљавали", они су то чинили из гордости, ради себе. А Христос је и умро и васкрсао „ради нас људи и ради нашег спасења", тојест из чисте љубави према човеку. Ово је разлика као између неба и ада. Иако у нашем „Вјерују" није речено да је Христос васкрсао „нас ради", него само да је он пострадао „за нас", јасно се види да је и Његово Васкрсење било „за нас" и „нас ради", као и сви остали догађаји у Његовом животу. Пре Његовог Васкрсења Он је васкрсавао друге, и четвородневног Лазара, да би тиме показао да се Он брине о људима, а не о себи и да Он може васкрснути тела свих хришћана помрлих у Његово време као што је једном речју васкрсао Лазара и друге. Он је рекао: *Ја не желим своју славу*. Чију славу желиш, о Господе? *Тражим славу Оца мога и славу понижених људи*. Ево смирења и скромности који превазилазе наш разум и ево *љубави Христове која све надмашује* (Еф. 3, 18). Клањам се, Господе, до земље Твоме смирењу и до ада Твоме човекољубљу. Амин."

Свети Николај Жички,
Сабрана дела, том III, Линц 2001, стр. 406-407.

Из школске клупе

У ПОТРАЗИ ЗА ХРИСТОМ

Стара легенда каже да су била четири мудраца који су за звездом пошли да се поклоне новорођеном Спаситељу.

Четврти мудрац носио је Господу Исусу Христу на дар пет дуката. То је било све што је имао.

Журећи да стигне у Витлејем, срео је на путу рањеног човека. Рањенику нико није хтео да помогне. Мудрац се сажали и одведе рањеног човека лекару. Да би се лекар бринуо о болеснику, он му даде један дукат.

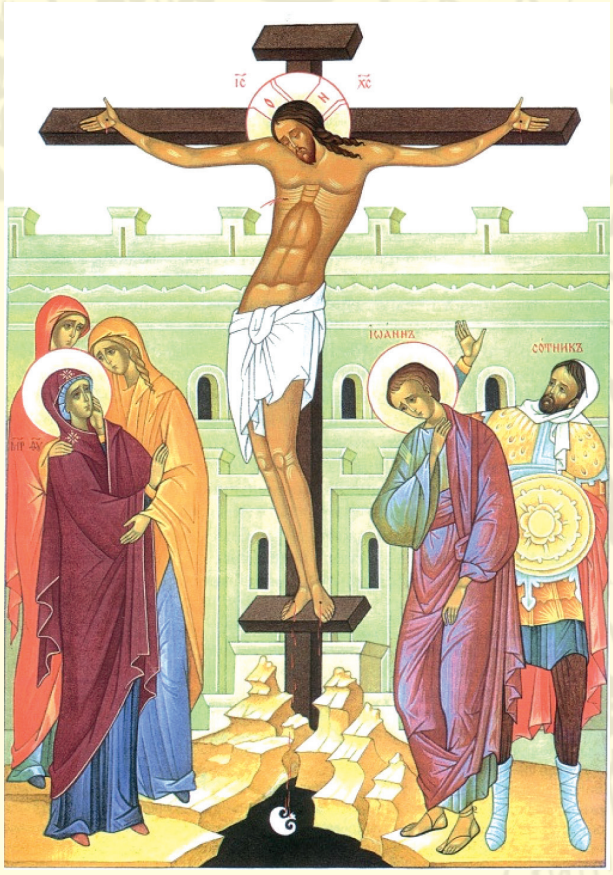
Међутим, због тога мудрац није на време стигао на договорено место. Тројица мудраца из других краљевстава била су се већ поклонила Господу. Зато он настави пут сâм, са четири дуката у џепу.

Мудрац је лутао, лутао још дуго... Ни од кога није могао да сазна где је Дете које се родило у пећини. Пролазило је време. Једном приликом сазнао је да један велики пророк на обалама реке Јордана припрема људе за долазак Царства Божјег. „Можда ми он може помоћи?“ помисли мудрац и хитро се упути ка Јордану. Успут виде како један војник покушава да отме дете из мајчиних руку. Жена је узалудно бранила своје детенце. Мудрац викну свирепом војнику: „Војниче, остави дете у животу! Ево, даћу ти један дукат. Нико неће сазнати за нашу погодбу“.

Војник пусти дете. Узе дукат што му га је пружио мудрац и одјури. А млада жена, плачући од радости, захвали се странцу. Мудрац настави пут са три дуката у џепу.

Међутим, због овог догађаја поново је закаснио. На обалама реке Јордана није нашао никог. Четврти мудрац одлучи да настави да тражи Господа Исуса Христа.

Околином Јерусалима пронео се глас да је Исус из Назарета васкрсао Лазара из Витаније. Мудрац је сазнао да се Исус, потом, упутио ка Јерусалиму. Он пожури не би ли, коначно, видео Господа. На путу је сусрео једног забринутог старца коме су се разбили сви судови за воду. Мудрац му даде један дукат да купи себи нове посуде. Тако је потрошио још један дукат.

Стигавши у Јерусалим, сазнаде да је Исус Христос већ прошао кроз капије и свечано ушао у град. Како је само мудрац био тужан што, опет, није стигао на време да и он радосно дочека Спаситеља! Али, он настави да Га тражи. У џепу су му остала још два дуката. Тада је сазнао да је Гетсимански врт Христово омиљено место за молитву. Решио је да Га тамо потражи. Успут срете остављено, босоного дете. Оде и купи детету обућу и храну. На то је потрошио још један дукат. Детенце га је, за ово добро дело, наградило најискренијим осмехом. Настави пут, са само једним дукатом у џепу.

Када је стигао до врта, сазнао је да су римски војници ухватили Христа и осудили Га на смрт. Требало је да буде распет на гори Голготи, недалеко од Јерусалима.

Мудрац појури до Голготе. Утом, поред њега прођоше два римска војника. Водили су у ропство младу девојку због дугова њеног оца. Девојка је плакала и преклињала људе да јој помогну. Нико се није обазирао на њене молбе. Мудрац застаде и рече војницима: „Ако пустите девојку, даћу вам овај дукат." Војници узеше дукат и ослободише девојку. Она паде на колена захваљујући се кроз сузе. Четврти мудрац хитро крену ка Голготи молећи се да, бар на трен, види Христа. Но, више није имао никакав дар. Беше га срамота да се поклони Цару над царевима без икаквог дара. Стигао је на Голготу. Господа тамо није било. Умро је на крсту. Његово тело су сахранили у једној пећини.

После неколико дана, мудрац крене да посети место где је положено тело Христово. Био је веома тужан што се са Христом није сусрео. Готово цео свој живот Га је тражио, али, ево, није успео да Га види. Помишљао је у себи: „Када бих сада и срео и видео Господа, не бих имао ништа да Му принесем на дар". У том размишљању изненада га трже глас. У близини пећине стајао је Господ, обучен у небеску светлост. „Најзад си стигао! Само да знаш, најлепше си ми дарове ти донео", рече му Васкрсли Господ. „Да, али ја више ништа немам. Шта сам ти ја то донео?" упита зачуђено мудрац. „Све што си носио са собом дао си ближњима у невољи. Дајући њима, Мени си дао. Твој дар љубави стигао је до Мене. Дар љубави највреднији је дар. Онај ко воли људе воли и Бога". рече Господ.

После овог сусрета, племенити мудрац радосно се вратио својој кући. Као највеће благо, понео је радосну вест да је смрт побеђена. Јер, Христос је васкрсао!

На основу приче
Легенда о четвртом мудрацу
Леона Магдана

Актуелности

Обележена 75. годишњица новосадске Рације

У организацији Епархије бачке, Јеврејске општине у Новом Саду и Града Новог Сада, дана 23. јануара 2017. године, у подне, на Кеју жртава рације у Новом Саду, обележена је седамдесетпетогодишњица Новосадске рације. Сабранима на помену најпре се обратио председник Србије г. Томислав Николић, а затим и градоначелник Новог Сада г. Милош Вучевић. Помену су присуствовали и представници републичких, покрајинских и градских власти, Војске и Полиције Србије, као и дипломатски представници Израела, Кипра, Велике Британије, Немачке и Мађарске.

Помен Јеврејске заједнице одржао је врховни рабин Србије г. Исак Асиел, а православни помен невиним жртвама Рације служио је Епископ бачки г. Иринеј, уз саслужење више архијереја Српске Православне Цркве и новосадског свештенства.

По завршетку помена, Епископ бачки г. Иринеј се присутнима обратио следећим речима:

„Ваше Превасходство, уважени господине Председниче Србије, уважена госпођо Председнице Народне скупштине Србије, Преосвећени брате, изасланиче Његове Светости Патријарха српског, високопреосвећена и преосвећена браћо Архијереји, Ваше Екселенције господо амбасадори и изасланици других земаља, Председници Скупштине Војводине и Покрајинске Владе, Градоначелниче, уважени пријатељи, господине рабине, часни Оци, господине генерале и остали представници српске Војске и Полиције, уважени високи представници Јеврејске заједнице Србије и Јеврејске општине новосадске, и сви остали овде присутни, госпође и господо, браћо и сестре!

Данашњи хладни зимски дан, снегом покривени град и залеђени Дунав слика су и прилика трагичних дана од пре седамдесет и пет година. Данас смо сви овде сабрани ради молитвеног помена невиним жртвама Новосадске рације и подсећања на поуке и поруке које би требало извлачити из ове тужне годишњице. Откако се Рација обележава, у Новом Саду, на овоме месту, сви који се тога дана обраћају присутнима говоре једно те исто, свако наравно, својим речима. Садржај тих обраћања, најчешће потресних и надахнутих, своди се на три основне теме – на осуду злочина, на никада довољну похвалу жртвама и молитву за покој њихових душа и, најзад, на жељу да се овакви догађаји више не понове. Све је то сад и у моме срцу и на мојим уснама. Ипак, последњој теми – жељи да се злочини не понове – желим да додам једно кратко размишљање. Мудра старинска реч каже да је историја учитељица живота. Она то заиста и јесте – ако постоје они који хоће да уче. Нажалост, укупна историја људскога рода, од овде већ поменутих Каина и Авеља, до Новосадске рације и ових прохујалих седамдесет и пет година, као и данашња стварност у свету, показује да историја поучава, готово по правилу, веома лоше ученике, међу којима има и веома много ђака вишеструких понављача. Њих је много и премного и међу појединцима, и међу народима, и међу државама, а посебно међу стварним или пак лажно названим политичким елитама.

Позната нам је скорашња ерупција зла, мржње и страдања која се обрушила на наш народ и на друге народе нашег дела Европе. Још ближе нашем промишљању стоји и тренутна ерупција зла на Блиском и Средњем Истоку, у Африци, сад већ и у Европи и, у крајњој линији, широм света. Стога питам и питам се: ко је у међувремену научио бар неку лекцију од историје, учитељице живота?

Али наша вера, вера свих овде присутних, јесте вера наде. Прави човек и прави верник никад не губи наду, а учење, исто тако, не тражи најпре од других, него улаже сву енергију своје душе и савести у подвиг сопственог учења те насушне лекције. Можда ми, свако појединачно, у равни такозваних објективних

могућности, можемо да учинимо веома мало, али из речи Божје знамо да се у нашој немоћи пројављује сила и свемоћ Божја. Надлогична логика историје доживљене као историја спасења, а не као трајна еволуција зла, учи нас да је Давид победио Голијата, а да је Христос, висећи на голготскоме крсту, затим васкрсао и свим људима пропутио пут у васкрсење из мртвих и у живот вечни.

Са овим мислима и осећањима и ја се молим, са својом браћом архијерејима и свештеницима, и са свима вама, за душе свих невиних жртава, јеврејских, српских, ромских и свих других, и изражавам наду да ће људски род почети да увиђа да из историје морамо да учимо".

После молитвеног дела обележавања годишњице овог страшног злочина, председник Србије г. Томислав Николић и остали представници Републике Србије, Покрајинске владе, Града Новог Сада, Јеврејске заједнице и Матице ромске положили су, уз државне почасти, венце испред споменика *Породица*, а представници амбасадâ су положили по један бели цвет.

Програм је завршен на плажи Штранд, месту на коме је страдало и под лед бачено највише људи у злогласној Новосадској рацији, где су председник новосадске Црквене општине г. Никола Перваз, председник Јеврејске општине у Новом Саду г. Горан Леви и председник Одбора за обележавање Новосадске рације г. Мирослав Илић спустили венац у Дунав.

Завршно обележавање седамдесетпетогодишњице Рације у Бачкој

Завршно обележавање седамдесетпетогодишњице Рације у Бачкој одржано је 29. јануара 2017. године у Градском позоришту у Бечеју. Почаст невино страдалим жртвама окупаторског режима, поред грађана Бечеја, одали су и председник општине Драган Тошић, потпредседница Скупштине Аутономне Покрајине Војводине Снежана Седлар, помоћник покрајинског секретара за односе са верским заједницама Мирослав Илић, жупник бечејски велечасни Ласло Фудерер, као и представници Епархије бачке и Црквене општине бечејске.

Присећање на страшне злочине који су почињени за време Другог светског рата не чини се да би се упирало прстом у кривце јер то треба пустити суду историје, рекао је председник општине Драган Тошић и додао да се годишњица Рације обележава са циљем да се сетимо свих жртава које су страдале због безумне фашистичке идеологије.

Данас, после седамдесет пет година од злогласне Рације, поново у Бечеју сведочимо о тадашњем великом злу. То је доказ да поштујемо жртве и да их се сећамо, а да злочине нисмо заборавили. Сећање је споменик, тврђи и од најтврђег камена. Оно нас стално подсећа да треба да будемо људи и да као људи морамо опраштати, али не смемо заборављати. Годишњицу данас обележавамо достојанствено, одлучни у намери да очувамо и да даље градимо амбијент у коме сви заједно можемо да живимо у миру, слози и међусобном уважавању, истакла је госпођа Седлар.

Секретар Епархије бачке протојереј Владан Симић рекао је да је дужност свих потомака и наследника културе и националног идентитета оних који су страдали у Рацији у Бачкој да се моле за њих и да их не препусте забораву. *Оно што је, можда, страшније и теже од препуштања забораву ових светих и невиних жртава Рације јесте покушај групâ и појединаца, како у оним послератним време-*

Актуелности

нима да заташкају истину о Рацији, тако и у нашем времену када на сцену ступају духовни наследници тих група и појединаца који срамно покушавају да изједначе жртве Рације са оним жртвама које су се догодиле приликом

ослобађања и непосредно по ослобођењу наше земље у Другом светском рату. Разлика је очигледна јер људи који су страдали у Рацији 1942. године убијени су само зато што су били Срби, Јевреји, Цигани или можда неке друге националности и вере, што је сметало остварењу фашистичке и ревизионистичке идеје Миклоша Хортија и његових присталица, а највећем броју оних који су убијени после ослобођења најпре је суђено за њихова непочинства. Уосталом, немогуће је изједначити ове жртве и због тога што су у Рацији страдали обични људи, интелектуалци, трговци, паори и, нажалост, деца и старци, док су у овој другој групи најчешће они који су вршили злочине и, хвала Богу, колико знам, у том броју убијених по ослобођењу нема деце, рекао је протојереј Владан Симић.

У наставку ове духовне вечери представљена је књига архимандрита Јована Радосављевића *Рација и логори у Бачкој за време Другог светског рата.* О књизи и аутору је веома надахнуто говорио протојереј мр Милован Миодраговић, а затим је приказан документарни филм у продукцији Епархије бачке *Деца бесмртности.*

Представљена збирка песама „Сенка осмог еона”

Збирка песама под насловом „Сенка осмог еона”, аутора господина Селимира Радуловића, представљена је 21. фебруара 2017. године, у Клубу *Трибина младих* Културног центра Новог Сада.

Поздравивши присутне и отворивши мали духовни симпосион, г. Радуловић је нагласио да се поезија рађа у игри и да наставља да живи од облика игре, али не као жива воћка која се одваја од матере биљке, већ се, како г. Радуловић истиче, развија у игри и као игра. *Песништво се рађа у игри и бива одомаћено у њој*, рекао је аутор књиге која је објављена крајем прошле године.

Његово Преосвештенство Епископ бачки г. Иринеј је казао да је са задовољством и духовним уживањем прочитао збирку стихова која оставља снажан утисак на читаоца. *То је ретка збирка, надахнута Светим Писмом, надахнута ликовима најдуховнијих, најсветијих личности у историји Цркве, и, по мом скромном суду, надахнута искреном чежњом за Богом. Не пуким књижевним маниром песника који жели да буде друкчији од других, оригиналнији од других, да пише искључиво на библијске, црквене и аскетске теме, што други не чине, него је то израз његовог дубинског духовног трагања. У том трагању је већ и налажење*, поручио је владика Иринеј.

Своје запажање о књизи „Сенка осмог еона” изложио је књижевни критичар Јован Пејчић, оцењујући да је живот вере и религије у чистом смислу, заједничка одлика поема сложених у ову збирку.

Књижевник Иван Негришорац је дао одго-

вор на питање зашто би неко био заинтересован да прочита књигу г. Селимира Радуловића. *Ако неко живи у овом времену, а предаје се само страстима и начину мишљења које му ово*

време намеће – то је сигуран рецепт да живи промашено. Једини начин да се проживи ово време јесте да се суочимо са оном најтемељнијом мишљу која долази из највећих дубина религијскога и философскога искуства, која ће нас вратити суштинским, великим и битним питањима. Лиотар и многи други постмодернистички мислиоци су рекли да су све велике нарације истрошене и да више не постоје. Селимир Радуловић својом поезијом хоће да каже да постоји нарација о присутности Бога у овом свету и о томе да као људи можемо да ступимо у разговор са Богом и да чујемо Његове поруке. Радуловићева поезија сведочи о томе да та велика прича није истрошена, казао је Негришорац.

Књига песама „Сенка осмог еона", коју је објавио Културни центар Новог Сада, једна је од осам песничких књига поете Селимира Радуловића, управника Библиотеке Матице српске и добитника многих књижевних награда.

У Епархији бачкој уведени у дужност нови пароси

Успенска црква у Новом Саду. – У Недељу Православља, 5. марта 2017. године, протојерej-ставрофор Миливој Мијатов, архијерејски намесник новосадски први, началствовао је светом Литургијом у храму Успенија Пресвете Богородице у Новом Саду, уз саслужење протопрезвитера Жељка Латиновића и протонамесника Милорада Мировића. У својој надахнутој омилији, после читања из светог Јеванђеља, прота Миливој је нагласио да смо се сабрали у светом храму да достојно и на свечан начин прославимо Недељу Православља, прву недељу током свете Четрдесетнице. Говорећи о историји Цркве и борби да се очува истина Православља, архијерејски намесник новосадски први је истакао да је кључно питање, на које би хришћани свих времена требало да дају одговор, питање које је Господ и Спаситељ наш Исус Христос поставио Својим ученицима: „А ви шта велите, ко сам Ја?" Црква је, надахнута Духом Светим, увек сведочила истину о Христу и позивала истим речима којима је Филип позвао Натанаила: „Дођи и види!"

Пре него што су верујући приступили причешћу Тајнама Христовим, прота Миливој је прочитао одлуке Његовог Преосвештенства Епископа бачког господина др Иринеја, којима је протопрезвитера Жељка Латиновића поставио за пароха прве, а протонамесника Милорада Мировића за пароха треће парохије при храму Успенија Пресвете Богородице

у Новом Саду. Новим паросима отац Миливој је пожелео да дуго година у љубави и добром расположењу служе Господу, руководећи поверено им стадо у јединству са свима, и да тако заједно достигнемо живот вечни. Оци Жељко и Милорад су захвалили епископу Иринеју на поверењу, проти Миливоју на дивној омилији и топлим речима добродошлице, као и свим претходним паросима који су служили у Богородичином храму кроз векове, молећи притом све присутне да их помену у молитвама.

Николајевска црква у Новом Саду. – У петак прве недеље Великог поста, 3. марта 2017. године, у Николајевској цркви у Новом Саду, архијерејски намесник новосадски први, протојерej-ставрофор Миливој Мијатов, служио је мало повечерје и акатист Пресветој Богородици, уз саслужење протонамесника Миодрага Андрића, новопостављеног пароха и настојатеља Николајевске цркве. Пре почетка акатиста, а по изговореној беседи, сходно архипастирској одлуци Његовог Преосвештенства Епископа новосадског и бачког

Актуелности

господина Иринеја, прота Миливој је увео у дужност новоизабраног пароха Николајевске цркве, протонамесника Миодрага Андрића, досадашњег пароха при храму Успења Пресвете Богородице, пожелевши му срдачну добродошлицу.

Обративши се сабраним верницима у храму, отац Миодраг је захвалио владици Иринеју на очинској бризи, указаном поверењу и части, а проти Миливоју на топлим речима добродошлице.

Алмашка црква у Новом Саду. – У недељу четврту Часног поста, када се наша Црква молитвено сећа преподобног Јована Лествичника, свету Литургију у Алмашком храму служио је настојатељ ове светиње, протојереј-ставрофор Миливој Мијатов, архијерејски намесник новосадски први, уз саслужење протојереја Славка Ћирина и ђакона Вељка Васиљева.

По причешћу светим Тајнама, прота Миливој је прочитао одлуку Његовог Преосвештенства Епископа бачког господина Иринеја о постављењу оца Славка за привременог пароха друге Алмашке парохије и тиме га увео у дужност. Прота Миливој је поздравио новопостављеног сабрата и у име свих присутних пожелео му плодан пастирски рад на новој дужности. Отац Славко је захвалио Епископу на указаном поверењу и изразио жељу да што пре упозна своју нову паству.

Храм Светих Кирила и Методија у Новом Саду. – На Теодорову суботу, 4. марта 2017. године, евхаристијским сабрањем у новосадском храму Свете браће Кирила и Методија, началствовао је протопрезвитер-ставрофор Миливој Мијатов, архијерејски намесник новосадски први, уз саслужење протопрезвитера-ставрофора Недељка Зубовића, протопрезвитера Чедомира Чалића и презвитера Велимира Врућинића, настојатеља храма.

Прота Миливој је прочитао сабраном народу одлуку Његовог Преосвештенства Епископа бачког Иринеја којом се крстоносни протојерej Недељко Зубовић поставља за пароха прве парохије при телепском храму.

Прота Недељко, већ добро познат многим Новосађанима као изврстан појац и њихов дугогодишњи парох, заблагодарио је Преосвећеном Епископу на указаном поверењу, а проти Миливоју, као и настојатељу Телепског храма, оцу Велимиру, на срдачној добродошлици и молитвеним жељама за успешан наставак пастирског рада међу словесним стадом које му је поверено.

Апатин. – У прву недељу Часног поста наша света Црква Православна обележава успомену на једну од њених великих победа или, како рече један Божји угодник, не само на једну победу и једног победиоца него на дугу бројаницу победâ и читаву војску победилаца. У храму Сабора Светих Апостола у Апатину, 5. марта 2017. године, светом Литургијом је началствовао презвитер Саво Николић, архијерејски намесник сомборски, уз саслужење презвитера Жељка Васића и презвитера Младена Глушца. После прочитаног

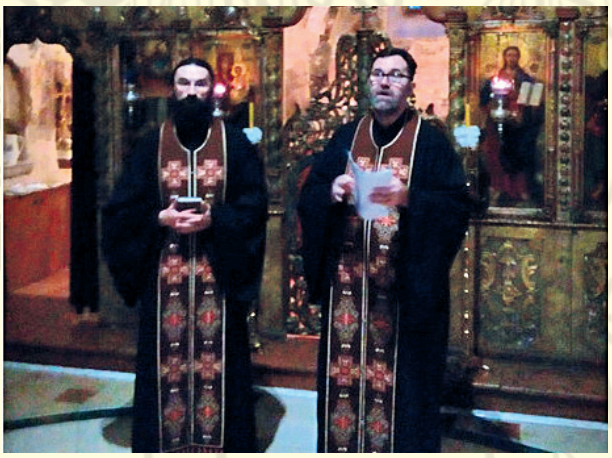

одељка из светог Јеванђеља, отац Саво је одржао надахнуту беседу. На крају свете Литургије, архијерејски намесник сомборски прочитао је одлуку Његовог Преосвештенства Епископа бачког господина др Иринеја којом се презвитери Жељко Васић и Младен Глушац постављају за привремене парохе прве и друге парохије при горепоменутом храму у Апатину. Отац Саво је пожелео новопостављеним презвитерима много успеха у раду на повереним им парохијама. Новопостављени пароси су изразили своју захвалност Епископу на указаном поверењу, уз обећање да ће се свесрдно трудити да исто и оправдају.

Дероње. – Недеља Православља прослављена је молитвено у Светоархангелском храму светом Литургијом, којом је началствовао протопрезвитер Бранко Вујиновић, архијерејски намесник оџачки, уз саслужење протонамесникâ Драгана Штевића и Милића Добросављевића. На крају свете Литургије прота Бранко је прочитао одлуку Епископа бачког господина Иринеја о постављењу отаца Драгана Штевића и Милића Добросављевића за парохе дероњске. Новопостављени пароси су се обратили сабраном народу и захвалили Епископу на указаном им поверењу, што је верни народ свесрдно прихватио, а чланови хора дероњске цркве су громогласно отпојали „Многаја љета”.

Бођани. – У Недељу Православља, на вечерњем богослужењу у манастиру у Бођанима, протопрезвитер Бранко Вујиновић, архијерејски намесник оџачки, увео је у дужност пароха бођанско-вајштанског јереја Синишу Тривића. Прота Бранко је поздравио новопостављеног пароха и пожелео му успеха

у раду, а отац Синиша је изразио захвалност владици Иринеју на указаном поверењу, а проти Бранку на лепим речима.

Шајкаш. – Прве недеље Часног поста, када молитвено прослављамо светог Лава Катанског, 5. марта 2017. године, у храму Светог великомученика Димитрија у Шајкашу је служена света Литургија којом је началствовао протонамесник Миладин Бокорац, архијерејски намесник жабаљски, уз саслужење презвитера Младена Јовановића. После заамвоне молитве, отац Миладин је прочитао

Актуелности

одлуку Епископа бачког господина Иринеја и у складу са њом увео оца Младена у дужност пароха при храму Светог великомученика Димитрија. Беседећи, отац Миладин је похвалио труд и рад досадашњег пароха шајкашког протонамесника Милорада Мировића и пожелео му успеха у новој парохији, а новопостављеном пароху оцу Младену здравља, снаге и моћи да сведочи веру и љубав у Васкрслога Христа.

Бачки Брестовац. – Прве суботе Часног поста, 4. марта 2017. године, када молитвено прослављамо Светог мученика Теодора Тирона, светом Литургијом у храму Светих апостола Петра и Павла началствовао је протојереј Бранко Вујиновић, архијерејски намесник оџачки, уз саслужење протонамесника Славка Стојисављевића и презвитера Жељка Васића. На основу одлуке Епископа бачког господина Иринеја, прота Бранко је протонамесника Славка Стојисављевића увео у дужност новог пароха Светоапостолског храма у Бачком Брестовцу. Архијерејски намесник је захвалио оцу Жељку Васићу, досадашњем пароху, на несебичном труду и залагању на изградњи храма Светог пророка Илије у Бачком Грачацу, пожелевши му успеха у новој парохији, а новопостављеном пароху, оцу Славку, здравља, снаге и моћи да сведочи смиреност и верност Христу и тако унесе у душе и домове поверених му парохијана радост Христовог Јеванђеља.

Бегеч. – У Теодорову суботу, 4. марта 2017. године, протонамесник Бране Миловац, архијерејски намесник бачкопаланачки, служио је свету Литургију у храму Светог апостола Луке у Бегечу, уз саслужење протонамесника Драгољуба Клисарића. У току Литургије отац

Бране је, на основу одлуке Његовог Преосвештенства Епископа новосадског и бачког господина др Иринеја, увео оца Драгољуба у дужност пароха при храму Светог апостола Луке и представио га верном народу, са молбом да новог пароха прими са љубављу, пружајући му помоћ и подршку, а протонамеснику Драгољубу да се у новој парохији труди око стада Божјег и повереног му народа. Отац Драгољуб се захвалио на топлим речима добродошлице, напоменувши да ће се старати о повереним му душама православних хришћана, на славу Божју и славу Његове свете Цркве.

Младеново. – У Сиропусну недељу, 26. фебруара 2017. године, у храму Светог пророка Илије у Младенову, служена је света Литургија, којом је началствовао протонамесник Бране Миловац, архијерејски намесник бачкопаланачки, уз саслужење презвитера Александра Зељковића. У току Литургије, на основу одлуке Његовог Преосвештенства Епископа новосадског и бачког господина Иринеја, отац Бране је презвитера Александра Зељковића увео у дужност новог пароха при храму Светог пророка Илије, пожелевши му плодоносан рад на њиви Господњој и повереној му парохијској заједници. Отац Александар се представио новим парохијанима и изразио уверење да ће заједно са њима радити на добробит Цркве Божје.

Кула. – На дан спомена преподобног Симеона Мироточивог, у храму Светог апостола и јеванђелисте Марка у Кули, 26. фебруара 2017. године, светом Литургијом је началствовао презвитер Саво Николић, архијерејски намесник сомборски, уз саслужење протојереја-ставрофора Владислава Пајића и презвитера Борислава Тошића.

После прочитаног одељка из светог Јеванђеља, отац Саво је произнео надахнуту беседу, а по завршеној Литургији архијерејски намесник сомборски је прочитао одлуку Његовог Преосвештенства Епископа бачког г. Иринеја о постављењу протојереја-ставрофора Владислава Пајића за пароха прве парохије у Кули.

Новопостављени парох је изразио своју захвалност Епископу на указаном поверењу, уз обећање да ће се свесрдно трудити да исто и оправда, молећи и верни народ да му помогне у вршењу пастирске службе.

Одржана седница комисије Владе Републике Србије за верску наставу

Комисија Владе Републике Србије за верску наставу у школи одржала је састанак 23. фебруара 2017. године, у просторијама Црквене општине новосадске у Новом Саду.

На седници је са благодарношћу примљен извештај господина Милоша Благојевића, специјалног саветника министра просвете, који је рекао да више нема разлога за отварање теме статуса верске наставе, односно да веронаука остаје обавезан изборни предмет. У даљем раду разматрани су проблеми са којима се сусрећу вероучитељи и поједине школе у нашој земљи приликом спровођења наставног плана и програма верске наставе.

По завршетку седнице, заменик председника Комисије госпођа Снежана Павловић, гостујући на радију *Беседа*, изјавила је следеће: *Сва питања и представке које нам долазе из целе Србије, чланови Комисије пажљиво разматрају, имајући у виду пре свега квалитет наставе. Са задовољством констатујемо да је састав Комисије заиста примерен, сви чланови су веома посвећени свом послу и одговорно приступају свом задатку*.

Од школске 2001/2002. године, веронаука се, као обавезан изборни предмет, учи у свим основним и средњим школама. Данас верску наставу похађа око 500.000 ученика.

Актуелности

Нови посленици на Њиви Господњој

У среду, 2/15. фебруара 2017. године, на празник Сретења Господњег, у Саборном храму Светог великомученика Георгија у Новом Саду, евхаристијским сабрањем началствовао је Високопреосвештени Митрополит загребачко-љубљански господин Порфирије, уз саслужење Епископа новосадског и бачког господина Иринеја и Епископа франкфуртског и све Немачке господина Сергија, архимандрита Дионисија Каламбокаса, протопрезвитерâ-ставрофора: Миливоја Мијатова, архијерејског намесника новосадског првог, Милоша Весина, пароха јужночикашког и ленсиншког, и Душана Колунџића, протопрезвитерâ Жељка Тешића, настојатеља храма Светих Козме и Дамјана у Футогу, Жељка Латиновића, настојатеља Светоуспенског храма у Новом Саду, протонамесника Бранислава Мркића, архијерејског намесника новосадског другог, презвитера Томислава Живковића, новопостављеног пароха у Парагама, презвитера Александра Игњатова, пароха Светосавског храма у Новом Саду, презвитера Леа Малешевића, пароха кањког, братства Саборног храма, као и новосадских ђакона. Током Литургије владика Иринеј је у свештени ђаконски чин рукоположио Младена Сантовца, вероучитеља из Каћа.

У Недељу месопусну, 6/19. фебруара 2017. године, у Саборном храму Светог великомученика Георгија у Новом Саду, евхаристијским сабрањем началствовао је Епископ новосадски и бачки господин Иринеј. Служио је свету Литургију уз саслужење протопрезвитерâ-ставрофорâ: Миливоја Мијатова, архијерејског намесника новосадског првог, Милоша Весина, пароха јужночикашког и ленсиншког, и Душана Колунџића, братства Саборног храма, као и новосадских ђакона. После Великог входа на светој Литургији, владика Иринеј је рукоположио ђакона Младена Сантовца из Каћа у презвитерски чин.

На празник Света Три Јерарха, поводом храмовне славе Алмашког храма у Новом Саду, свету архијерејску Литургију служио је Његово Преосвештенство Епископ новосадски и бачки г. Иринеј, а саслуживали су: протопрезвитери-ставрофори Миливој Мијатов, архијерејски намесник новосадски први, и настојатељ Алмашког храма, Недељко Зубовић, парох при овом храму, Ђорђе Ђурђев, парох при Саборном храму; протопрезвитери: Далибор Купусовић архијерејски намесник врбашки, Милош Стојановић, секретар Црквене општине новосадске, Милан Малинић, парох при Вазнесенском храму на Клиси, Жељко Латиновић, настојатељ Светоуспенског храма; протонамесници Миодраг Шипка, архијерејски намесник суботички, и Слободан Лазић, парох бечејски; презвитери Велимир Врућинић, настојатељ храма Светих Кирила и Методија на Телепу, Илија Анђелић, парох пачирски, и Зоран Регодић, парох чурушки, као и новосадски ђакони. У току свете Литургије владика Иринеј је ђакона Перу Анђелића, вероучитеља у Суботици, рукоположио у чин презвитера.

У беседи упућеној вернима после прочитаног јеванђелског одељка, владика Иринеј је навео да је данас вишеструки празник у животу наше Цркве: *Данас је тридесет и друга недеља по празнику Педесетнице и чита*

се одломак који знамо под називом Христова прича о блудном сину. *Овај дивни пример из живота који је Спаситељ употребио да нас научи истини духовног живота, говори о значају покајања. Нико, ма колико да је грешан у своме животу и да је поступио безумно на тај начин што је протрашио свој живот на земљи, као овај блудни син из Христове приче који је тражио од оца, то значи од Бога, свој део имања – као да ми имамо нешто што је наше, а није Божје – и то је све проћердао, просуо, живећи у туђој земљи, далеко од Очевог дома, у власти греха. Како каже јеванђелист, тај заблудели син дође једног дана себи; доћи себи – то је већи, највећи део пута повратка Богу*, додајући да је онај ко се покаје за своје заблуде, грехове, страсти, пороке, и крене натраг у Дом Божји, у Цркву Божју, доживео духовно васкрсење.

Владика је подсетио верне да уједно славимо и спомен на три велика Учитеља Цркве Христове који су живели у 4. веку – светитеље Василија Великог, Григорија Богослова и Јована Златоуста. *Они се у једном од тропара, њима посвећеним, називају* три велика светила Цркве *и заиста то и јесу кроз векове. Њихова реч, њихов пример, никада не застарева. Овај свети храм је њима посвећен, да и нама буде позив и путоказ да, угледајући се на свршетак њиховог живота, и ми идемо њиховим путем, а не путем духовнога блуда и заблуде*, поручио је владика Иринеј.

У Крстопоклону недељу, 19. марта 2017. године, у Саборном храму Светог великомученика Георгија у Новом Саду, свету Литургију служио је Епископ новосадски и бачки господин Иринеј. У току свете Литургије, владика Иринеј је у чин презвитера рукоположио ђакона Даниела Кобиљског, парохијског ђакона при храму Светог Јована Крститеља у Бачкој Паланци.

Одржана заједничка седница Епархијског управног одбора и Епархијског савета Епархије бачке

У суботу 25. марта 2017. године, после свете Литургије у Саборном храму у Новом Саду, поводом одржавања седнице Епархијског управног одбора и Епархијског савета Епархије бачке, Његово Преосвештенство Епископ бачки г. Иринеј служио је Чин призива Светога Духа.

По завршетку овог чина, епископ Иринеј је, између осталог, рекао:

Све је духовна и богослужбена делатност, ако служи напредовању и изградњи Тела Цркве. Ови послови о којима ћемо ми данас расправљати и о којима ћемо, ако Бог дâ, одлучивати на предстојећој седници, где ће се говорити о изградњи храмова, добротворним делатностима, црквеној мисији и разним другим облицима делатности Цркве, нису нека монотона, светска и недуховна тематика. Они су битна саставница, битна компонента укупног служења Богу и људима, што чини послање и живот Цркве у оба света, нагласио је владика Иринеј.

На овом редовном заседању чланови Савета су најпре упутили поздравни телеграм Његовој Светости Патријарху српском г. Иринеју, а потом усвојили извештај о раду Епархијског управног одбора за претходну годи-

Актуелности

ну. Прочитани су извештаји о грађевинским подухватима црквених општина и парохија, као и о делатностима Издавачке установе *Беседа*, Катихетског одбора, Информативне службе, Фонда *Епископ Висарион Павловић*, Добротворне установе *Владика Платон Атанацковић* и других епархијских тела и установа намењених мисијској делатности Цркве. Епископ Иринеј је напоменуо да, пре свега, треба обратити пажњу на мисијску и добротворну делатност у нашој Епархији, али и на чињеницу да морамо помоћи потребитима који живе у крајевима ван јурисдикције Епархије бачке.

Усвојен је завршни рачун Епархије бачке за 2016. годину и предлог буџета посебних потреба Епархије бачке за 2017. годину.

На крају заседања, владика Иринеј је захвалио присутнима на љубави и уложеном труду у вршењу њихове одговорне службе, пожелевши им срећне и благословене предстојеће празнике.

Исповест свештенства Епархије бачке

У понедељак, 20. марта 2017. године, четврте седмице Часног поста, после јутарњег богослужења у Саборном храму Светог великомученика Георгија у Новом Саду, свештеници архијерејског намесништва новосадског првог приступили су светој Тајни исповести. По благослову Његовог Преосвештенства Епископа новосадског и бачког господина Иринеја, а уз

одобрење Његовог Преосвештенства Епископа жичког г. Јустина, свештенике је исповедао протојерej-ставрофор Слободан Марковић, умировљени парох косјерићки. Истога дана, у храму Успења Пресвете Богородице у Бачком Јарку, после вечерњег богослужења, у току Великог повечерја и свештеници архијерејског намесништва новосадског другог приступили су светој Тајни исповести.

У манастиру Ваведења Пресвете Богородице у Бођанима, у уторак, 21. марта, светој Тајни исповести приступили су свештенослужитељи оџачког и бачкопаланачког архијерејског намесништва.

У четвртак, 23. марта, четврте седмице Часног поста, у Светођурђевском храму у Сомбору, после јутарњег богослужења, исповедили су се свештеници сомборског и суботичког архијерејског намесништва.

Сутрадан, после јутарњег богослужења и Литургије пређеосвећених Дарова, у храму Светог Богојављења Господњег у Србобрану, свештеници бечејског, врбашког и жабаљског архијерејског намесништва приступили су светој Тајни исповести. По завршетку свете Литургије, одслужен је парастос жртвама пострадалим у Нато-агресији 1999. године.

Недеља Православља у Саборном храму у Новом Саду

У недељу Православља, 5. марта 2017. године, Његово Преосвештенство Епископ новосадски и бачки господин Иринеј служио је свету архијерејску Литургију у Саборном храму у Новом Саду.

У својој архипастирској поуци, владика Иринеј је, између осталог, истакао да је *свака недеља празник, успомена на Васкрсење Христово. Данас имамо и једно додатно празновање, празновање једног догађаја, и не само догађаја него суштинске поруке наше вере. Прва недеља Часног и Великог поста назива се уобичајено, у речнику наше Цркве, Чистом недељом, али чешћи назив већ више од хиљаду година јесте Недеља Православља. Као и сваки празник, и данашњи има две димензије. Прва димензија јесте историјска, преко које верни народ Божји кроз свету Евхаристију постаје више него реални учесник самог празника, а друга димензија нам указује на унутрашњи, дубински смисао и суштину празника за спасење сваког од нас. Кроз данашњи празник и ми имамо призвање да очима вере, преко светих икона, а највише кроз свету Тајну Причешћа, трајно осећамо Његово присуство у нашим животима или да, по савету светог апостола Павла, будемо и сами апостоли вере којом се спасавамо.* После заамвоне молитве служен је Чин литије са светим иконама.

Издавачка делатност

САБРАНА ДЕЛА СВЕТОГ ГРИГОРИЈА ПАЛАМЕ

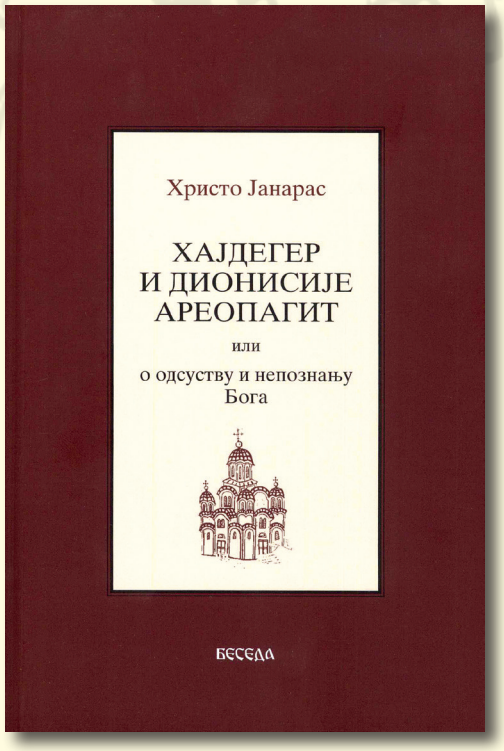

СВЕТИ ВАСИЛИЈЕ ВЕЛИКИ

Догматски списи

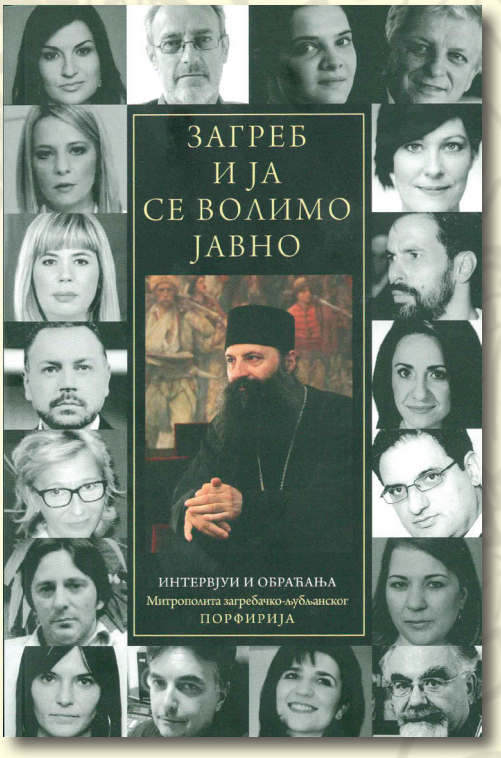
СВЕТИ ГРИГОРИЈЕ НИСКИ

Догматски списи

ХАЈДЕГЕР И ДИОНИСИЈЕ АРЕОПАГИТ

Христо Јанарас

ЗАГРЕБ И ЈА СЕ ВОЛИМО ЈАВНО

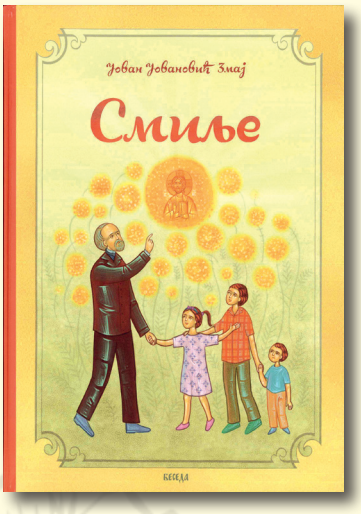
Интервјуи и обраћања Митрополита загребачко-љубљанског Порфирија

Издавачка делатност

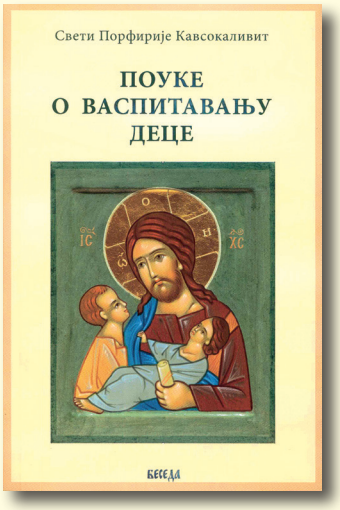
ХРИСТОВ НАУК

Јован Јовановић Змај

СМИЉЕ

Јован Јовановић Змај

ПОУКЕ
О ВАСПИТАВАЊУ ДЕЦЕ

Свети Порфирије Кавсокаливит

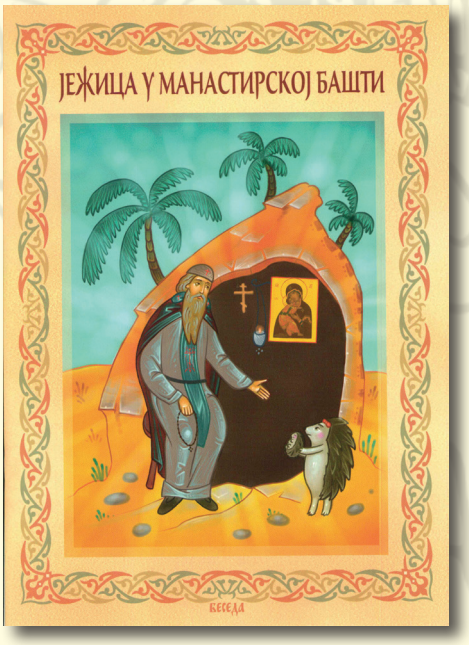
КАКО СЕ КРСТИМ

Лидија Поповић

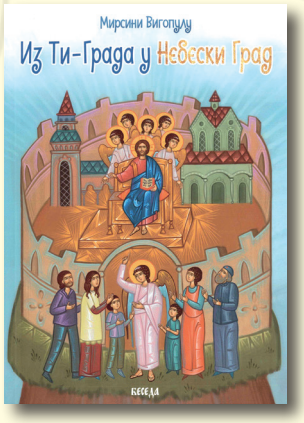
КАКО СЕ КО МОЛИ

Лидија Поповић

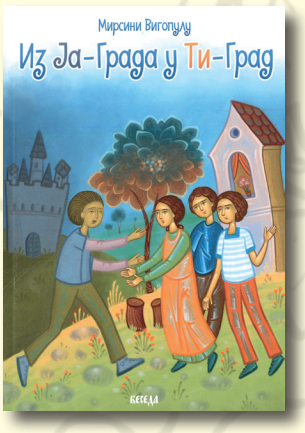
ЈЕЖИЦА У МАНАСТИРСКОЈ БАШТИ

Сестринство манастира
Васкрсења Христова у Кању

ИЗ ТИ-ГРАДА
У НЕБЕСКИ ГРАД

Мирсини Вигопулу

ИЗ ЈА-ГРАДА
У ТИ-ГРАД

Мирсини Вигопулу

СЛУШАЈТЕ НАС!
Наш глас сведочи о сусрету Цркве и света

БЕСЕДА
Радио Православне Епархије бачке, Нови Сад - 91,8 MHz

ТАВОР
Радио Црквене општине Бачка Паланка - 95,1 MHz

БЛАГОВЕСНИК
Радио Црквене општине Сомбор - 95,7 MHz

СЛАВОСЛОВЉЕ
Радио Црквене општине Суботица - 90,7 MHz

Радујмо се заједно!

ПОМОЗИМО ИЗГРАДЊУ ХРАМА У МАНАСТИРУ ВАСКРСЕЊА ХРИСТОВА НА СУНЧАНОМ БРЕГУ У КАЋУ

Текући рачун код Војвођанске банке А. Д. Нови Сад
број 355-1089360-75